

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasdos peút sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 filléc.

Nyilttár peút sora 40 filléc.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, szeptember 21.

Mai számunk főbb közleményei:

- Bírák, ügyészek, jegyzők anyagi helyzete.
- Gyanus hírek a Magyar Jelzálog Hitelbankról.
- A négy milliós „lopás.”
- A király unokájának esküvője.
- Bécsbe megy az ellenzék.
- Tiltott szerencsejáték-e a rulett?
- Török tisztok Magyarországon.
- Különös szerelem.
- Hogyan sprengolják a játékbarlangot?
- Première-botrány Berlinben.
- Halálugrás az aradi kórház ablakából.
- Cája János botránya.
- Könyvkiadók pöre.
- Megtámadott aradi urinók.
- A „mártir” rendőr.

Rágalmazni, — azt tudnak.

Arad, szeptember 20.

Rendkívül fáj az új koalíciónak, hogy minden toporzékolása ellenére se tudta megbuktatni Lukács László miniszterelnököt. Hiába rögtönöztek korcsmai jeleneteket a képviselőházban, a király nem akar nekik hinni és nem veszi komolyan a fólháborodásukat, hanem sorra kitünteti a kormány tagjait. Fájdalmasan érinti ez a koalíció grófjait, akik árváknak érzik magukat, amióta nem sütkérezhetnek a bécsi udvar fényében és melegében. Nagyon természetes, hogy ők minden eszközt jónak találnak most Tiszák lejáratására. Az erdélyi kis-király, Désey Zoltán, a négy esztendő előtt elhunyt koalíció volt államtitkára csattogtatja legjobban fogait és menten széttépne Lukácsékat, ha tehetné. Fizikailag nem képes erre, tehát az erkölcsi felfalás módját választotta. Az *Aradi Közlöny* is megírta

ma, hogy mivel vádolja a kormányt ez a hatalomra vágyó exállamférfi. „Elloptak az államtól négymillió koronát — harsogja — és azon vásárolták meg a munkapártot.” És most már nem első ízben kiáltja a világba ezt a merész vádat.

Désey Zoltán május 22-én, csütörtökön Tisza István gróf elnökké választásának napján mondotta ki először vakmerő állítását. Zichy János gróf vallás- és közoktatásiügyi miniszter, akinek jelenlétében ez történt, menten visszautasította és valótlanságnak bélyegezte azt. — *Désey elhallgatott.*

E naptól egészen május 27-ig semmi hír. 27-én este híre megy s az összes lapok másnap közlik is, hogy Désey május 29-én, szerdán terjeszti elő a képviselőházban ez ügyre vonatkozó interpellációját. Május 29-én a nagy garral hirdetett interpelláció elmaradt, Désey Zoltán nem mert a nyilvánosság elé állani vádjával. Pedig mindenki várta azt. Várta május 29-től június 4-ig, a nevezetes fordulónapig, mikor a szenvedélyek legnagyobb tömörülése közepe felében valóban felhasználhatta volna ezt az állítólagos fegyvert. De Désey Zoltán hallgatott.

Június 4-étől a hónap végéig Désey Zoltán ismét előállhatott volna interpellációjával, mert hisz nem volt a kitiltott képviselők között. *De Désey Zoltán hallgatott.*

Ha nem akart belépni a Házba politikai okokból, közzétehetné volna állítólagos bizonyítékait a hírlapokban. Hisz annyit szavaltak az urak a nyomdafesték alá. *Désey Zoltán hallgatott.*

Most négy hónap után újra előáll és példátlan durvaságokat mond. De mennél többet, mennél durvábban beszél, annál jobban — hallgat. Ma sem mond bizonyítékot. Ma is csak „legközelebbre” igéri, sőt még a legközelebbi utánra igéri.

Ezek a tények. És Désey Zoltán mégis azt meri állítani, hogy Tisza István gróf megakadályozta őt interpellációjának elmondásában s hagy ezért nem adhatta elő állítólagos és annyira féltve tartogatott „bizonyítékait.”

Megállapítjuk tehát a felsorolt tények és adatok alapján, hogy:

1. nem igaz, hogy Désey Zoltánt az interpellálásban megakadályozták.
2. igaz ellenben, hogy bejelentett interpellációját 29-én Désey Zoltán saját akaratából meg nem tartotta, sőt be sem jegyezte.
3. Nem igaz, hogy aztán jött június 4-ike és e miatt maradt el az interpelláció.
4. Igaz ellenben, hogy május 29-étől június 4-éig volt egy interpellációs nap, de Désey ur, bár akkoriban nyugodt beszélő ülések folytak, mégis — hallgatott.

Mindezekből megállapítható, hogy Désey Zoltán többszörösen hangoztatott alaptalan rágalmakat, melyekkel a közérdek cégére alatt hozakodott elő; eddig bizonyítani nem mert és nem tudott, hanem ezen kötelessége elől kitért, bárha bizonyítási kötelességének teljesítésére a parlamentben, hírlapokban, népgyűléseken módja és alkalma lett volna számtalanszor négy hónap alatt. És most még egy tényt, E hónap tizenhetedikén, kedden, késő délután, nem sok-

Ő IS . . .

Írta: Lia.

A sápadt kis Misákné ép abban a pillanatban lépett a szobába, amikor az ura ajkáról egy hosszas „jaj” hangzott el. Nem olyan jaj volt ez, mint mikor az ember fájdalmában szisszen fel, hanem ebben a „jaj” szóban a hanghullámzásnak olyan különféle változatai rezegtek, amilyeneket az ember csupán valami elérhetetlen utáni vágyódásból kifolyólag produkálhat...

Misákné fürkészve nézett az urára:

— Mi bajod?

— Semmi, — válaszolt röviden a férfi és egykedvűen fordította el a fejét az asszonytól.

— Noked valami bajod van Manó. Téged valami bánt. Én előttem ne tagadj semmit. Szólj, mi bajod?

— Ne kinozz a kérdéseiddel. Nincs semmi bajom. Punktum. Értetted?

Misákné nem felelt, de gyöngye kis szive elszorult és alig tudott ellentállni a sirásnak. Három éve volt felesége a hosszú, vézna szabónak, mely idő alatt békén, csöndesen éltek. Az asszony főzött, mosott, takarított. Mindig dolgozott. Adósságuk nem volt. Sőt az asszonynak minden vágya, iparkodása az volt, hogy pénzt gyűjtsenek. Igaz, hogy lassan, nagyon lassan ment ez a pénztakarítás, mert bizony voltak hónapok, amikor kevés volt a munka. A férfi azonban sosem érzett hiányt. Az ő egyszerű, izletes ebédje ép úgy került akkor is az asztalra, mint amikor leg-

többet keresett. A pénzt az asszony kezelte. Az ura nem kérdezte, hogy gazdálkodik vele, az asszony pedig ragyogó arccal arra gondolt, hogy egy napon elárulja ura előtt egyedüli titkát, hogy pár száz korona megtakarított pénzüik van... Még épen hatvanhat korona hiányzott, hogy nyolcszáz legyen. Ha azután meglesz a kerek összeg, meglepi urát a takarékkönyvvel...

Az utóbbi időben a férfi szokatlanul viselkedett. Mindenben kifogása volt, semmi sem tetszett, semmi sem ízlett neki.

— Sokat dolgozol Manókám, — szolt oda férjének, ha az kedvetlenül válaszolt valamire. Megerőlteted magad a sok munkától és emiatt aztán ideges vagy...

— Ideges az ördög, de nem én.

Az asszonyka megrezzent. Így még nem beszélt hozzá soha az ura.

Multak a napok és a férfi viselkedése mind egyre szokatlanabb lett.

A nő figyelt, kutatott, de eredménytelenül.

Hanem egyszer, napok múlva úgy érezte, hogy megtalálta a szálát, mellyel kibogozhatja ura különös viselkedésének okát.

Az asszonyi szív, ha későn is, de rájön a titkok mélyére...

...Misák műhelyében sötét volt, csak a folyosóról szűrődött be egy kis világosság. A férfi az ablaknál állt, homlokát az üveg lapjához szoritotta. Sójajtott.

A műhely melletti ajtó a konyhába vezetett. Itt is sötét volt. Az asszony direkté nem gyujtotta meg a lámpát. Figyelt. Az urát figyelte. Hal-

lotta a sóhajtasát, látta mily vergődéssel szoritja meleg homlokát az üveg hideg lapjához, látta, amint fáradtan kinyujtotta karjait, majd a halántékához szoritotta kezét.

Lassan, mozdulatlanul állt az ajtóban, nehogy az ura észrevegye őt.

Egy alak suhant el az ablak előtt. A férfi most félrántotta az ablakot, erősen kibajolt rajta. Az arckifejezését most nem láthatta az asszony, csak hallotta, hogy az ura egyet csettintett a nyelvvel, utána egy mély, erős lélekzetvétel következett...

Az asszony tovább figyelt, kutatott. Most már nagyon éber lett. Titkon, észrevétlenül figyel és a lelke mélyén máris megérezte, hogy itt egy harmadik személy játszik közbe...

Igaza volt.

Postamunka volt a műhelyben. Misák négy kisegítő munkást fogadott fel és reggeltől késő estig szakadatlan berregett a gép. És a mikor legjavában folyt a munka, Misák leeresztette kezét, hátradől székében és halkán odasugta a mellette ülő legidősebb segédnek.

— Látta?

— Kit?

— Azt a suhogó, káprázatos jelenséget, aki most libbent el az ablak előtt? ... Micsoda termet! Micsoda ringó járás... Micsoda lábak! Jaj, ha csak egyetlenegyszer megölelhetném... Ez egy nő! Egy igazi nő. Tele igézzel. Csupa kívánság...

A segéd mosolygott.

kal a tomló képviselők kivezetésének megkezdése után, a képviselőház folyosóján egy pamlagon ült *Andrássy Gyula* gróf, *Eszterházy Mór* gróf és *Pallaviczini György* őrnagy, míg előttük *Désy Zoltán* állott. A négy képviselő között rövid párbeszéd folyt le, a melyet valaki urimember, aki a sűrű folyosón véletlenül a közelükbe került, akarata ellenére meghallott s azt ma *Désy* durva és alaptalan támadása után nyilvánosságra hozza. A párbeszéd eképen folyt le:

Désy Zoltán: No most már mégis csak elő kell állanom azzal a négy millióval. Le kell őket lepleznem!

Pallaviczini György gróf: Ha tudsz valamit, tedd meg.

Andrássy Gyula gróf: Csak akkor szabad előállnod, ha feltétlen bizonyossággal tudod.

Eszterházy Mór gróf: Ugy van, én is azt mondom, csak akkor, ha bizonyosat tudsz.

E megjegyzésre *Désy Zoltán* elgondolkodott és — *hallgatott*. Pár pernyi szünet után másról kezdtek beszélni. E jellemző párbeszédnek, melyhez véletlen és akaratlan fültanúság útján jutottunk, a mai alkalomból való publikálásával azt hisszük, nem követünk el hibát, sőt kötelességet teljesítünk annak a ténynek konstataálásával, hogy *Désy Zoltán* a szembenülők megjegyzésére, a melyek a *bizonyosságot* kérdezték tőle, *nem válaszolt*. És bárha fogadkozott, kedden hallgatott, szerdán hallgatott, legnagyobb felháborodásaiban hallgatott, a legnagyobb „erőszakra” is hallgatott, s csak harmadnapra állott elő — ismét bizonyíték nélkül.

A nyilvánosságnak, az országnak joga van megtudni [az igazságot. *Désy Zoltán*nak kötelessége bizonyítani, mert ha kiter a bizonyítás kötelessége elől, mindenki rágalmozónak fogja őt minősíteni.

Bécsbe megy az ellenzék.

(*Andrássy a Ház feloszlata mellett*.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, szeptember 20.

Az elmúlt napok viharos parlamenti eseményei után a politikai világ érdeklődését most különösen két dolog foglalkoztatja. Az egyik az ellenzéknek a delegációval szemben készülő demonstrációja, a másik *Désy Zoltán* vádaskodása a kormánnyal s különösen *Lukács László* miniszterelnökkel szemben.

A képviselőház szerdai ülésén a munkapárt tudvalevően azzal felelt az ellenzék viselkedésére és fenyegetőzésére, hogy a delegációs tagsági helyeket mind egy szál a többség sorából töltötte be s egyetlen ellenzéki pártnak sem juttatott mandátumot az országos bizottságba. Az ellenzék e hiresztelés ellenére sem állott el attól a szándékától, hogy a lehetőség szerint megzavarja a delegáció tanácskozását. Különösen *Károlyi Mihály* gróf és *Mezőssy Béla* agitációjára elhatározták, hogy összeszedelődnek, fölmennek Bécsbe s megpróbálnak mint hallgatóság megjelenni a Magyar Házban, ha pedig ez nem sikerül, legalább tüntetéssel vonják magukra s a magyar politikai állapotokra a külföldi figyelmét.

Előre látható, hogy a kormány és a delegáció elnöksége utját fogja vágni az ellenzék behatolásának a bizottság ülésére, hogy aztán a házban kívül, az utcán mit tudnak csinálni, azt nehéz lenne megmondani, mert nyilvánvaló, hogy a bécsi rendőrség ép úgy nem tűri az utcai rendezavarást, mint a budapesti s hamarosan véget vetne a Bankgasseban való portyázásnak.

Az igazságügyminiszter Szombathelyen.

Székely Ferenc igazságügyminiszter, a szombathelyi kerület képviselője szombat délután hat órakor Szombathelyre érkezik, hogy vasárnap a műtörténelmi kiállítást a kormány képviselőjében megnyissa. A miniszter *Mikes János* gróf megyéspüspöknek lesz a vendége. *Székely* miniszter fogadtatására a pályaudvaron a vármegye küldöttsége, Szombathely város képviselőtestülete és a kiállítás vezetősége jelenik meg. Az igazságügyminiszter néhány napot Szombathelyen tölt. A polgárság nagyszabású bankettel készül ünnepelni a város képviselőjét.

Andrássy cikke.

Andrássy Gyula gróf ma este a Magyar Hirlapban vezércikkben foglalkozik a helyzettel s reflektál *Pavlik* rendőrfelügyelő nyilatkozatára.

— Igaz, hogy a házszabályok — mondja a vezércikk — és a képviselői mentelmi jog szempontjából jelenleg még — sajnos — gyakorlatilag egyre megy, vajon Tisza, vagy *Pavlik* intézkedik-e, elvileg azonban a precedensek szempontjából ezerszeresen veszedelmesebb, ha nem a pártatlan elnök, az egész Ház és minden egyes képviselő pártatlan öre, hanem a belügyminiszternek vakon engedelmessé rendőri közege intézkedik. Nem képzelhető el a mentelmi jognak nagyobb sérelme, nagyobb bűn a parlamenti szabadság és szuverenitás ellen, mint hogy a rendőrséget oly helyzetbe juttatják, hogy a maga felelősségére, szolgálati szabályok értelmében a képviselőház üléstermét kifürtheti, belőle szabad elhatározásánál fogva tekintet nélkül számukra, valamennyi képviselőt kidobhatja, sőt amint a főfelügyelő ur még hozzá tette, esetleg be is kísértheti. Erre kérek angol példát! — Az állapotok — fejezi be cikkét *Andrássy* — tarthatatlanok. Vagy békét kell teremteni, vagy fel kell oszlattatni a Házat. Minden más eljárás csak orosz abszolutizmusra vezet.

A delegáció ülései.

A magyar delegátusok holnap délelőtt 11 órakor a Ház delegációs termében gyűlést tartanak, amelyen az alakulás munkáját beszélnek meg. A delegátusok hétfőn reggel indulnak Bécsbe s még aznap délután négy órakor megtartják első ülésüket.

Az ellenzéki képviselők delegációs tüntetéséről még nem tudnak biztosat. A munkapártban ma azt beszéltek, hogy a Bécsbe utazó képviselők száma alaposan megfogyott: eleinte 62 jelentkezőről volt szó, de ma már alig van 20—25 vállalkozó, akiknek élén *Károlyi Mihály* gróf áll. *Károlyi* gróf, amint hiresztelik, felszólította az ellenzéki lapok szerkesztőseit, hogy kísérjék el bécsi útjára.

Egyelőre még nem állapodtak meg a tüntetni szándékozók abban, hogy csak a trónbeszéd után lépjenek-e akcióba, vagy mindjárt az első ülésen. Az bizonyos, hogy ameddig korelnök vezeti a delegáció tanácskozását, addig nem csi-

— Ennek a nőnek én a betege vagyok. Itt libben el naponta háromszor-négyszer az ablak előtt. Ugy suhog az egész nő, mint egy titokzatos lomb... Elbódit, gyöngévé tesz. Utána bámulok sóhajta, epedve, mint egy szegény gyermek valami drága játék után. Ne mosolyogjon... A fele sem tréfa. Én ennek a nőnek a betege vagyok...

A segéd most már nem mosolygott, homloka komolyan összeráncolódott és mintegy intő hangon felelt:

— Misák ur, ön megelégedzik, hogy ön házas ember... ha egy fiatalember beszélne így, akkor nem csodálkoznám felette. De önnek egy nagyon tiszteltetreméltó, jóságos lelkű felesége van és...

— És ne figyelmeztessen engem semmire — vetette közbe Misák és idegesen vette kezébe a munkát.

Az asszony rövidesen mindent látott, mindent megérezett. Elég volt, hogy az urát rajta kapta egyszer, amint vágyakozó pillantással a „suhogó jelenség” után bámult. Akkor tiszta, világos lett előtte minden.

Radóné volt a „suhogó jelenség” neve. Ott laktak a gangon négy szobás lakásban. Künn diszlett az ajtón az ura címtáblája, pedig alapjában véve négy címtáblának kellett volna künn lenni, mert az urán kívül még három férfi bérelte a lakást. Vagyis *Radóék* voltak a főbérlet, de rájuk csak egy szoba jutott, miután a másik hármat kiadták. A végrehajtó nagyon gyakori vendég volt náluk, a fűszeres minden hónap elsőjén

személyesen vizitelt náluk és a végén csunya, sértő kikiáltásokkal távozott, hogy az egész ház összecsendült. Ehhez hasonló jelenetek ismétlődtek, ha a szabó, vagy a divatárkereskedő jelentkezett náluk...

De azért *Radóné* mindig szép volt. Szép és kívánatos. Ügyes izléssel tudta megválogatni a toilettjeit, a haja csillogott, mint a szinarany és a cipői! Ilyen cipőket csak egy *Radóné* választhatta magának. Az a cipő beszélt, incselkedett a férfinépséggel, nem kevésbé hozzájárult ehhez a valódi selyemousslin barisnyá...

...És a kis Misákné szíve mindjobban elszorult. Sokszor úgy érezte, hogy nem bírja tovább. Valami szorongatta a torkát és egy nehéz, fájdalmas érzés felcsapott egész a halántékáig.

— Hol hát az igazság? — Fakad ki lelke mélyén egy hang. — Én dolgozom szorgalmasan, becsületesen, még cselédet sem tartok. Szépen beosztok mindent, hogy ne legyen egy fillér adósságunk, hogy nyugalmasan éljük végig az életet. Meg van az ő tiszta otthona, tiszta ágya, tiszta fehérneműje. Ápolom, gondozom szívvél, lélekkel... Egyszerű asszony vagyok. Nem bujok selyembe, megteszi a kreton slafrok is nekem. És még sem szeret az uram. Itt van *Radóné*! Az ura piszkos gallérokban jár, kopott a ruhája, fülig vannak adóssággal, de az asszony mégis szép. Suhog rajta a selyem és mindig szebb és szebb.

Az asszony arca forró lett. Ép a fehérnemű szekrényét rendezgette. A fehér abroszok közül egyszerre előbukkant egy zöld könyvecske: a takarékkönyv.

— Még 66 korona hiányzik, hogy nyolcszáz

legyen — susogta magában. Már ötvennyolc koronát félre tettem, pár nap múlva együtt lesz a hatvanhat korona és csak akkor viszem a bankba. Akkor azután a nyolcszáz koronás takarékkönyvet átnyujtom az uramnak, hadd lássa, milyen felesége van. Ez majd kiábrándítja őt az adósságcsináló *Radónéból*...

Két nap múlva az asszony már vitte a pénzt a bankba. Remegve húzta ki zsebéből a takarékkönyvet és elfogultan jelentette be a betétet, mint minden alkalommal, amikor összekuporgatott koronáit idehozta.

Együtt volt a nyolcszáz korona. Kétszer, háromszor, talán százszor is felnyitotta a könyvet, míg hazáig nem ért. Mit szól majd az ura?

Hazaérve, az urát nem találta otthon.

Az inasgyerek ép a műhelyt söpörgette. — Mikor ment el az ur? — kérdezte tőle az asszony.

A maszatos képű gyerek buta őszinteséggel szólt:

— Vagy egy negyedórása. Itt ült a munkasztal mellett, egyszerre csak ahogy erre ment az a jóillatú nagysága, felugrott, kapta magát és a lépcsőkön utána szaladt.

Az asszony göresösen szorongatta a takarékkönyvet. Az agyveleje erősen lüktetett, az arcát vér öntötte el. És a másik percben már künn volt az utcán. Járt eél nélkül egyik utcából a másikba. Kiért a körútra. Könnyű járasu, lenge ruhájú nők haladtak el mellette. Még egyiknek mehézkés is volt a járasu, azt is bájosá formálta a jó szabásu francia toilett és a ruha alatt rejtőzködő modern párisi fűző...

Nem a nőket figyelte, hanem a férfiakat.

nálnak zavart, mert csupán Lukácsnak és Láng Lajosnak akarnak kellemetlenkedni.

A haditerv egyik részlete különben az, hogy a kivezetést kivonulással előzik meg, de a kivonulás előtt Károlyi Mihály nyilatkozni fog a delegációs teremben.

Aki otthagya a Justh-pártot.

Kelemen Samu szatmári képviselő, aki a ma nap kilépett a Justh-pártból, a következő figyelemre méltó nyilatkozatot tette ma:

— Én kilépésem szándékát Justh Gyulának ajánlott levélben már az év február havában bejelentettem. Ez akkor volt, amikor a párt az ideiglenes létszám fölemelését erőltette és ezt junktimba hozta a választójoggal. Justh ekkor nagy súlyt helyezett a párt egységének megővésére és én deferáltam ennek a szempontnak és bejelentett kilépésemet nem valósítottam meg. Ez év május havában a párt az ellenzék többi pártjával együtt megszövegezte a békefeltételeket és módosított formában fölevenítette a rezolúciós határozatot, amelyet előbb kellett volna megoldani és csak azután következett volna a választójog. Nem lehettem jelen az értekezleten, melyen ez határozatba ment és így levelet írtam Justh-nak, amelyben ez ellen tiltakoztam.

— Ez a határozat különben egybeesett az új koalíció megalakulásával és én attól a naptól a pártkörbe fel nem mentem, a koalíciós pártok közös helyiségéül szolgáló irodába pedig soha be nem léptem. Nyíltan mondom, hogy helyteleníttem a reakciós elemekkel való szövetekezést. Eitner indítványa tehát nyílt ajtókat döngtetett. És ha mégis vártam kilépésemmel az utolsó napokig, ez csak azért volt, mert illendőnek tartottam, hogy Justh Gyulával előbb beszéljek és csak amikor láttam, hogy Justh betegsége folytán nem jöhet Budapestre, vele tehát nem beszélhetek, tettem közé kilépő levelemet, mely, mint egyes barátaim tudják, már jóval előbb készen volt.

— Mit szól a képviselő ur a legújabb parlamenti eseményekhez?

— Igazolva látom az álláspontomat, hogy ilyenekben nem vehetek részt. Helyrehozhatatlannak a károk, melyeket a magyar állam tekintélye és hitele szenved.

— Milyennek látja a képviselő ur a jövőt?

— Egyformák vagytok mind — tört ki benne keserűen egy hang. Bomoltak a külső után. Pedig a látszat, a „forma“ legtöbbször csal. A legbájosabb tolett sokszor a legundorítóbb testet takarja el, de ti vakok vagytok. A külső elveszi a fejteket, belebódultok. Az igénytelen, semmitmondó kreton-ruha sokszor tartalmasabb a „bájak“ szempontjából...

Két férfi haladt előtte. Nagyon hangosan beszélgettek, minden szót tisztán hallott az aszszony.

Nem vagyok megelégedve a kosztommal — szól az egyik. — Tizenötödikén felmondok és másutt abonálom magam.

— Pedig ugy hallom, hogy Rózsáné remekül főz, — felelt a másik.

— Ez igaz. De egy baj van. Nagyon izléstelenül tálalja fel. Már pedig olyan vagyok, hogy a szép tálalás csinál nálam gusztust. Ha nincs meg a kívánatos külső, a legfinomabb étel sem izlik.

Misákné lehorgasztott fővel haladt mögöttük és e szavak hallatára még jobban elfogta a keserűség érzete az ura iránt...

— Ilyenek vagytok ti férfiak. Csak a külső máz, csak az kell nektek...

Hirtelen felemelte fejét. Elszánt léptekkel folytatta útját, firkészeve, érdeklődve állt meg egy-egy divatkereskedés előtt, szakértő tekintettel vizsgálta a kirakatban lévő divaticskéket. Most már érdekelte őt...

Tíz perc múlva újból ott volt a bankban és harsány, eszánt nagon szólta oda a hivatalnoknak:

— Háromszáz korona kivét!

— Szinte vigasztalannak. Tartok tőle, hogy az ellenzék a parlamenti anarchiával nem Lukács menesztését fogja provokálni, hanem a Ház felosztatását. Hogy ez mit jelent, azt Justh is belátta, mikor azt mondta, hogy az ellenzék nem szabad kitenni a régi törvény alapján való új választásnak. A választójogi reformot pedig körülbelül öt évre eldobtuk, amit nem tudom miként egyeztethetnek össze lelkiismeretükkel azok, akik a választójogi reformnak őszinte hívei.

A négy milliós „lopás.“

— Vizsgálat Déry Zoltán ellen. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, szeptember 20.

A politikai világot élénken foglalkoztatja Déry Zoltánnak tegnap és tegnapelőtt tett nyilatkozata, amelyben tudvalevően könnyelműen megvádolja Lukács Lászlót. A miniszterelnököt, mint ismeretes, „Európa legnagyobb panamistájának“ nevezte a jogászgyűlésen, tegnap pedig azt mondta egy hírlapírónak, hogy a kormány négy millió koronát lopott a közpénzekből. Déry tudvalevően előbb a parlamentben szerette volna elmondani vádjait, hogy az immunitás védelme alá bujhasson. De erre nem volt alkalmá és most parlamenten kívül szórta szét vádjait. Dérynek alkalmá lesz helyt állani rágalmaiért, mert a kormány már megtette ellene a följelentést nyilvános rágalmazás miatt.

A Politikai Híradó jelenti: Déry Zoltán volt államtitkár szerdán este az egyetemi ifjuságnak a Saskörben tartott gyűlése alkalmából súlyosan aposztrofálta Lukács László miniszterelnököt és a kormányt. Európai nyílt titok, — mondotta egyebek közt — hogy a magyar kormány elnöke a legnagyobb panamista s a választási célokra fölhasznált négy millióra célozva kijelentette, hogy a kormány egyik erkölcsi alapja a lopás. Mindez nagy meglepetést keltett politikai körökben. A kormány pedig nyomban kommunikével felelt Déry vádaskodására, s kijelentette, hogy Dérynek legközelebb alkalmá nyílik vádjainak bizonyítására. A belügyminiszter csakugyan mártégnaputásította Boda Dezső főkapitányt, hogy tudja meg, vajon Déry Zoltánnak a szerda reggeli lapokban megjelent nyilatkozata valóban elhangzott-e? A főkapitány az ügyet Krecsányi Kálmán főkapitányhelyettesnek osztotta ki. Az egyetemi ifjuság gyűléséről szóló tudósítást a Politikai Híradó adta ki s Déry Zoltán beszédét közölte kivéve a Magyar Tudósító is. Krecsányi Kálmán főkapitány-helyettes kihallgatta ugy a Politikai Híradó, mint a Magyar Tudósító kiküldött munkatársát, kiknek az ügyre vonatkozó előadását jegyzőkönyvbe vette. A kormányfőhivatalosnak az a kijelentése tehát, hogy Déry Zoltánnak nemsokára alkalmá lesz ez ügyben beszélnie, nyilvánvalóan arra vonatkozik, hogy Lukács László a bíróság útján felelősségre akarja őt vonni.

Különben ma már Déry ur szelidebb hurokat peng; egy hírlapírónak ugyanis a következőket mondta:

— Én nem kerestem a botrányt, véletlenül jutott tudomásomra a választási kassza eredete. A mai lapokból azonban azt látom, hogy tegnapi futólagos nyilatkozatomat helytelenül és önkényes kombinációkkal kiegészítve tették közzé. Amit a képviselőházban annak idején hangoztattam ahhoz sem hozzátenni, nem elvenni valóm nincsen. Igyekezni fogok megragadni a legelső alkalmat, hogy vádjaimat konkrét formában előterjesszem. Addig is azonban tiltakoznom kell egyes lapokban a pénzügyminisztérium megbízhatósága tekintetében burkoltnon foglalt gyamúsítások ellen, mert a pénzügyminisztérium működéséről ugy a múltban, mint a jelenben csak a legnagyobb elismeréssel és becsüléssel nyilatkozhatom. Álláspontom változatlanul az, hogy az ellenzéknek ellenőrzési feladatát a delegációban teljesítenie kell. Még

csak annyit, hogy a helyzet sokkal súlyosabb, semhogy egyes politikusok és pártok egyéni érzékenysége figyelembe lenne vehető. Mert alkotmányunk forog kockán.

Gyanus hírek a Magyar Jelzálog Hitelbankról.

— Drága tőkeemelés. —

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 20.

Néhány nap óta kellemetlen hírek keringenek a főváros pénzügyi köreiben az ország egyik legnagyobb pénzügyintézetéről, a Magyar Jelzálog Hitelbankról. Fizetési nehézségekről, az intézetnél uralkodó nagy pénzügyhiányról beszéltek a börze körül. Ezek a suttogások a pénzügyintézet által most tervezett nagyobb tőkeemeléssel állanak összefüggésben. A Jelzálog Hitelbank ugyanis a mostani, valóban komoly válság közepette hatvanezer darab, 100 arany forint névértékű új részvényt bocsát ki; hogy pénzhez juthasson, — mondták a hírvivők. A titokban való suttogás ma a nyilvánosság elé kívánczolt a Népszava hasábjain. Az említett lap ugyanis mai számában a következőket írta:

A pénzügyi válság már annyira haladt, hogy kikezdte Magyarország egyik leghatalmasabb nagybancját, a Magyar Jelzálog Hitelbankot! A Jelzálog Hitelbank egyike a legrégebb és legnagyobb bankoknak, 1869-ben alapították, alapítókéje jelenleg 50 millió korona, tartaléktőkéje körülbelül 40 millió korona. Kizárólag jelzálogkölcsonökökkel foglalkozik. Városoknak házakra és földbirtokra kölcsönöz. Üzleteket direkt nem köt, ezeket a vele szoros kapcsolatban álló Agrár- és Járadékbank és a Magyar Telepítő és Parcellázó Bank végzik. A megszavazott kölcsönökről a bank zálogleveleket állít ki, amelyeknek biztosítékául szolgál nemcsak a bank egész vagyona, hanem maga az az ingatlan is, amelyre a kölcsönt kiadták.

A Jelzálog Hitelbanknak jelenleg nem kevesebb, mint körülbelül 600 millió korona értékű záloglevele van forgalomban. A sivar belpolitikai helyzet következtében a francia piac, ahol a záloglevelek tetemes része el van helyezve, állandóan küldi vissza ezeket a papirokat Bécsbe és Budapestre eladás végett. Vevő nincs rájuk, a bank tehát kenytelen saját zálogleveleit összevásárolni, nehogy azoknak az árfolyama hátráltalanul súlyosodjon, ami a bank hitelet teljesen tönkretenné, esetleg a csödbe kergetné. Több 10 milliónyi korona aru záloglevele van a Jelzálogbanknak immár pinceiben fölhalmozva. Ez ugyan törvényben tilos, de nem azért Széll Kálmán a kormányzója, Madarassy Beck Gyula a vezérigazgatója, Széchenyi Aladár gróf, Korniss Károly gróf stb., a vezetőség tagjai, hogy ilyesmi baj legyen. De vegre is a Jelzálogbank nem győzte a záloglevelek visszaváltását. Elfogyott a pénze. Nem tud immár másképp segíteni magán, minthogy fölomeli az ataptőkéjét és az új részvényeket eladja annak a párisi pénzesopornak, a Societé Généralnak, amellyel eddig is összeköttetésben állott, amely közvetítette a bank zálogleveleinek elhelyezését a francia piacon. Eladja pedig ezeket a részvényeket 50-60 koronával a mostani árfolyamoknál, mert másképp pénzhez jutni képtelen.

Azok a fővárosi lapok, amelyek szoros nexust tartanak a hatalmas pénzügyintézetrel, ezt a közleményt cafolgatni igyekeztek és úgy referáltak a tőkeemelésről, hogy az kitünő hatással lesz a pénzpiacra s az emisszió növelni fogja az intézet eddigi hatalmát.

Ezekre válaszol ma esti számában Az Est, amely közgazdasági rovatában többek között így ír:

Nem is kell szakembernek lenni, hogy valaki megértse, hogy a jelenlegi viszonyok között csak igen kényszerítő körülmények vezethetnek egy nagy intézetet arra, hogy tőkéjét emelje, illetve új tőkét keressen a piacon. Azt csak nem lehet eredménynek tekinteni, hogy valaki pénzt tudott szerezni magának, mert hiszen pénz a mai viszonyok között is van, csak hogy ma nehezebb a pénz megszerzése és drágább, mint réges réges körülmények között. Az új részvénytőkének a megszerzése

igen sok pénzbe kerül a Jelzálogbanknak és ha a közzétett hangulatok közleményekkel azt akarja elhárítani, hogy az átvételi árfolyam és a tőzsdei árfolyam között nincs nagy különbség, ugyerre csak azt feleljük, hogy a francia csoport részére megállapított netto árfolyam 380-410 korona között van és ha az igazgatóság ezt hitelesen meg akarja cáfolni, ugyerre igen alkalmas módja lesz a rendkívüli közgyűlésen, amikor hivatalosan közzéteheti a francia csoport részére biztosított árfolyamot. Ha azonban ezt megteszi, akkor ki fog derülni, hogy olyan pénzt kapott, amelyet az osztalék és a kibocsátási költség megszerzése végett legalább is 9 százalékkal kell kamatoztatnia. Már pedig, hogy egy ilyen feltételű tranzakció egy nagy jelzálogintézet presztizsét nem emelheti és hozzájáruló jó üzletnek nem tekinthető, azt talán senkinek sem kell magyaráznunk.

Ilyen érdekes vita keletkezett a Jelzálog Hitelbank nagy föltűnést keltő tőkeemeléseiből. Hogy csakugyan válságos helyzetbe jutott-e a Jelzálogbank, azt természetesen mi nem tudjuk. Ha csakugyan bekövetkeznék a bank komoly válsága, az rendkívül súlyosan érintené a magyar piacot, amely az utóbbi hónapok alatt sok sajnálatos megpróbáltatáson jutott keresztül. Megjegyezzük még, hogy a Jelzálogbank egyetlen aradi pénzügyintézettel sincs összeköttetésben. Több nagyértékű aradi és megyei ingatlanra adott ugyan jelentős kölcsönöket, amelyek részben ma is fennállanak, azonban más összeköttetése nincs az aradi piaccal.

Czája János botránya.

(Izgalmas harc a Beketow-cirkuszban.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, szeptember 29.

Egy hét előtt egy fővárosi estilapban Czája János, az ismert magyar birkozó a következő hosszú nyilatkozatot intézte Lurich Györgyhez, a Beketow cirkuszban most folytatódó professzionátus birkozók egyikéhez:

Lurich György! Azt olvasom mindenütt, hogy világbajnok vagy. Ha világbajnok vagy, állj ki velem. Nagyon jól tudod, hogy jelentkeztem már a cirkusznál is, de nem fogadtak el, mondván, hogy a nevezés le van zárva. De, Lurich György, ha világbajnok vagy és ha komolyan birkozol, állj ki velem. De nem a cirkuszban, ahol zsufolt házat csinálók Beketownak és semmit sem kapok, hanem a pénzen birkozótrupp osztozódik.

Világbajnok, halld feltételeimet:

1. Ezer koronát fizetek készpénzben Lurich Györgynek, ha ő engem a görög római birkozás szabályai szerint legyőz.

2. Ezer koronát fizetek a Hirlapirók Nyugdíjgyűlésének, ha Lurich engem ledob. A kétezer koronát egy fővárosi napilap kiadóhivatalánál deponálom abban a pillanatban, ha Lurich kihívásomat elfogadja.

3. Lurichtól semmi pénzbetétet nem kívánok, mert nem akarom, hogy szegényt anyagi veszteség érje.

4. A mérkőzés ne a Beketow cirkuszban történjen meg, hanem egy komoly sportegyesületben. De ha Lurich vonakodik, hogy a cirkuszon kívül másutt is birkozzék, akkor átlépem Beketow küszöbét, de csak egy sportszakértőkből álló alkalmi zsűri előtt, de csak azzal a feltétellel, ha az igazgatóság az aznap bruttó bevételéből 20 százalékot a Hirlapirók Nyugdíjgyűlésének ad.

Ezek a feltételeim, Lurich? Mersz-e, vagy nem mersz? — ez itt a kérdés.

Lurich, illetve a birkozók imprezáriója, Czycaniewicz Zbiskó válaszolt a kihívásra és ötezer korona tét mellett szeptember 17-ig adott időt Czájának, hogy jelentkezzen a cirkuszban birkozni Lurich Györggyel. Két nappal elkésve: tegnap este jelent meg Czája a Beketow cirkuszban, de Lurich kijelentette, hogy most már eltelt a terminus, ő nem birkozik.

Ma a harcias Czája újból megjelent a cirkuszban, még pedig nem egyedül: körülbelül ötven ember, a magyar birkozó fővárosi híveinek serege jött vele. Az előadást nyugodtan végignézték, de amikor a birkozáshez jutottak a programban, Czája gyorsan levette felsőruháját és a porondra ugrott.

— Hol van Lurich! — kiáltozta — álljon ki velem az a híres, ha mer.

De Lurich nem mutatkozott. A közönség egy része nagy botránytól tartva elmenekült, míg a másik, a kíváncsibb rész ott maradt és nyugodtan leste a fejleményeket. A rendőrség közbelépett, de Czáját nem egykönnyen tudták lefegyverezni. Hívei folyton zajongtak és a rendőröket fenyegették, Czája pedig birokra kelt a fegyveres emberekkel. Csak nyolc rendőr tudta ártalmatlanná tenni és éktelen láрма közepette kihurcolta a cirkuszból.

Tiltott szerencsejáték-e a rulett?

— Eljárás az aradi Katolikus Kör háznagya ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

Nagy föltűnést keltett néhány hónap előtt annak a nyilvánosságra jutása, hogy az aradi Autonom Katolikus Körben rulettjáték folyik. Szathmáry Gyula nyugalmazott alispán, a katolikus kör világi elnöke, mint ismeretes, le is mondott a rulett miatt elnöki tisztségéről. A rulettgépet ugyanis Nagy Orbán háznagy, az elnökség megkerdezése nélkül állította fel a kör egyik termében és amikor Szathmáry a kör választmánya elé vitte a rulett ügyét, a választmány hét szavazattal kettő ellenében úgy döntött, hogy a rulettet megengedi. Az illusztris elnök pedig tiszte megtartását kötötte ahhoz, hogy a választmány elfogadja indítványát, amely a hazard természetű és a katolikus körbe sehogysem illő rulett kitiltására irányult. A választmány rulett kedvelő többsége tehát egyúttal lemondásra is bírta Szathmáryt.

A rulett azonban rövid idő múlva mégis csak a katolikus kör padlására került a játékeremből. A szabadságáról hazatérő Lakatos Ottó, a kör egyházi elnöke energikusan lépett föl a szerencsejáték ellen és a kör komolyabb érzésű tagjainak megaláztatására azonnal kitiltotta a rulettet. Azóta sem játszanak rajta.

A már-már feledésbe ment rulett ügygel azonban nemsokára az aradi törvényszék foglalkozik, amelyre az a feladat hárul, hogy megállapítsa: tiltott szerencsejáték-e a rulett és nyilvános helyiség-e a katolikus kör játékerme. A törvényszék ítélete fogja azután a körre az elkövetett jövedéki vétség miatt a büntetést kiszabni.

Amikor ugyanis a katolikus kör választmánya már a rulettjáték mellett foglalt állást, Róka József pénzügyigazgató tett lépéseket arra, hogy hivatalos beavatkozás vessen véget a rulettezésnek. Érdekes, hogy a katolikus kör választmányában Róka József is azok között volt, akik a rulettet pártolták, de néhány nappal utóbb mégis arra utasította a pénzügyőri bizost, hogy vegye föl az elkövetett jövedéki kihágás tényállását.

Ez megtörtént és az eljárás a katolikus kör ellen megindult a pénzügyigazgatóságnál. A rulett kitiltása, Lakatos Ottó fellépése már elkésve, a pénzügyőrök megjelenése után történt. Róka pénzügyigazgató, miután megállapította, hogy a törvény csak a büntetés súlyossága tekintetében tesz különbséget a tiltott szerencsejátéknak nyilvános, vagy nem nyilvános helyen üzése tekintetében, beidézte Nagy Orbánt, a katolikus kör háznagyát és felszólította, hajlandó-e az elkövetett jövedéki kihágásért bizonyos összeget fizetni, ami — a törvény értelmében — a további eljárás beszüntetésével jár.

A háznagy azonban arra hivatkozott, hogy a rulett nem szerencsejáték, tehát nem fizeti meg a büntetés-megváltást. A pénzügyigazgató jegyzőkönyvbe foglalta ezt a vallomást és a rulett ügyét azzal a javaslattal tette át további eljárás végett a törvényszékhez, hogy husz koronára büntessék meg az aradi autonom katolikus kört, illetve háznagyát Nagy Orbánt.

Török tiszték

Magyarországon.

— Beszélgetés a panamákról, a főbelövésekről és a háborúról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szeged, szeptember 20.

A Hódmezővásárhelyről Szegedre cammogó vicinális egyik elsőosztályú kocsiában három érdekes, idősebb ur utazott tegnap délután. Az egyik ur ősszakállu, érdekes, barnaarcu, erőteljes és elegáns ember, két kísérője is ötvenkörüli, teljesen európai ur, mindhármuknak fején azonban piros fez. Törökül beszélnek, de bécsi ujságot olvasnak. Nevetve nyújtja az egyik ur társának a jólétesült Pressét.

— Mennyire nem ismerik a helyzetet, mennyire nem ismernek minket és mennyire nagyképek ezek az osztrák lapok, — mondja.

— Nem baj — feleli a másik ur — ugysem a lapok döntenek el a harcot, hanem a mi csapataink.

Világos, hogy ezek az urak törökök. Bemutattokunk és kitűnik, hogy az öregebb ur Abdishah Ábrahám török lovasezredes, kísérői pedig egy török lovassági őrnagy és egy magasrangú katonai állatorvos. Három hete járják már a Csallóköz, Veszprém, Zala és Tolna nagyobb városait, most pedig átjöttek az Alföldre. Előbb Csabán, majd Makón és Hódmezővásárhelyen voltak. Most utaznak Szegedre. Lovakat vásárolnak a török hadseregnek.

— Pompásak a magyar lovak — mondja az ezredes, — nincs párjuk. A mi kisázsiai paripáink sem utolsók, jobban bírják a klímát is, de a sivatag rettenetes homoksíkságát egy fajta ló sem bírja-ugy, mint a magyar. Még az arabiai sem. Csak ne üznének ezzel is annyi panamárt, visszaélést.

— Hogyan?

— Kikötjük, hogy csallóközi, dunántúli, vagy alföldi lovat veszünk csak át, élelmes svindlerék azonban erre olcsón összeszedik Galiciában a hitvány, de formára a magyar lóhoz hasonlatos lenvél lovakat. idewagonirozzák Nagykanizsára, Győrbe, Kecskemétre és innen adják fel. mintha magyar ló volna. A szállítólevél ezt igazolja, csak kívül derül ki, hogy a ló összeroppan, elhull, mert nem szívós, tehát nem magyar ló. Ezért kell nekünk ellenőrizni.

— Természetesen a szállítók sokat panamáznak ilyenkor ugyebár?

— A török szállítók nem. Ez tévedés. A balkáni és kisázsiai ezredekben sok volt a visszaélés, de Tripoliszban nincs. Rendkívül szigorú a vezetőség. Megtörtént, hogy élelmezési tiszték baksist fogadtak el, vagy megkárosították a zsolddal a legénységet és a hadvezetőség könyörtelenül főbelövette az ilyen kis vétségért is a megtévelyedetteket. Nincs pardon. Egy frank borra való és egy deka hus elesaklizása elég a főbelövéshez.

Politikáról nem akarnak nyilatkozni a tiszték.

— Mi harcolunk és nem politizálunk, — mondják. — A győzelmünk biztos. A katonáink erősebbek, szívósabbak, fegyvermezeibbék és fanatikusok. Az olasz gyöngye és nem tür subordinációt, nem is szólván arról, hogy demoralizált is Tripoliszban. Aztán kedvező nekünk a terep is. A mi legényeink otthon vannak a sivatagban, ahol az olasz éhen pusztul, vagy összeroppan. Megöli a pusztát, a klímát, a homok és az éhség. A sivatag veri meg őket elsősorban. Csak a nagy hatalmak ellenünk ne forduljanak, mert harcolni tudunk, — de nem az egész világ ellen és nem papíron, ahol a hatalmak diktálnak...

Az estét Szegeden töltötték a fezes, kedves, lelkes törökök és megelégedve a korán parancsáról, francia pezsgővel koccintgattak a félhold győzelmére.

Birák, ügyészek, jegyzők anyagi helyzete.

— Az októberi közgyűlés előkészítése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

Az ország birái, ügyészei és jegyzői által megalakított egyesület működése elé kezdetben sokan idegenkedéssel néztek, mert megszokták azt, hogy az igazságügy papjai a közéletnek reájuk vonatkozó mozzanatait mindig előkelő tartózkodással szemlélik és nyomoruságos helyzetükkel is megelégedve, sorsukat a jó szerencsére bízzák, de attól is tartottak, hogy az egyszerre levegőhöz jutott testület a mai kor gazdasági küzdelmeit jellemző elkeseredett harc mezejére indul.

Ma már nem aggódik senki. A köztudatba ment át, hogy a birák, jogos érdekeik érvényesítése végett erőszakos eszközökhöz nem nyulnak, s hogy azokkal az eszményi érdekekkel, a melyek kizáróan csakis az igazságszolgáltatásnak érdekei, anyagi helyzetük méltányos javítása iránti törekedésüket is összhangzásba tudják hozni s ma már elérték azt, hogy egyesülésüket a közélet simpatíája kíséri, mert mindenki tudja, hogy anyagi függetlenségükkel a jogot, az igazságot keresők bizalmát kívánják megerősíteni, a szellemi téren való előrehaladásukat elősegíteni, s az erkölcsi függetlenségüket biztosítani.

Az egyesület megalakulása óta eltelt öt esztendő közhasznú tevékenységben, szorgalmas nehéz munkában, napról-napra terhesebb megélhetési viszonyok között, de anyagi *"gondjaikat csak tetézte az idő."*

Az egyesület öt évi működése alatt a mindenkor igazságügyi kormányhoz az adatok egész tömegével ellátott előterjesztésekben vázolta a bírósági joggyakorlatok és jegyzők előmeneteli viszonyainak tarthatatlan helyzetét, az albirói és alügyészi állások megszüntetésének s a birák külön státuszának szükségességét, — mert a bírónak a mai helyzete nem felel meg annak az állapotnak, amely a jogállamban általa betöltendő s bár már az 1908. évi VI. t.-c. indoklása a kedvezőbb szervezeti reformok megvalósítását jelzi és az igazságügyi bizottságok tárgyalásain elhangzott kijelentések s az igazságügyi kormány ígéretei évek óta az anyagi függetlenség szép jövőjének reményével kecsegteti biráinkat, — a mai helyzetünk aggasztóbb, mint volt 1908-ban.

Ebben az aggasztó helyzetben kell keresnünk az indító okát annak, hogy az Országos Birói és Ügyészi Egyesület nagyváradi osztálya folyó évi szeptember hó 15-én tartott osztálygyűlésén egyhangulag kimondotta, hogy a bírósági jegyzők és joggyakorlatok előmeneteli viszonyainak és anyagi javadalmazásának javítását, a jegyzői karra, közvetve az egész bíróságra és ekként az állam igazságszolgáltatására is háramló válságos helyzet *"sürgős orvoslása érdekében"* halaszthatatlan feladatnak tekinti, az Országos Birói és Ügyészi Egyesületnek Nagyváradon október 6-án tartandó közgyűlésén e kérdésnek tárgyalását feltétlenül szükségesnek tartja, s indítványt terjesztett be, hogy az igazgatóság *"sürgős felterjesztést tegyen az igazságügyi kormányhoz az iránt, hogy a bírósági jegyzők és joggyakorlatok előmeneteli viszonyai és anyagi javadalmazása már az 1913. évi költségvetés keretében törvényhozás útján rendeztesék"*; — de üdvös indítványt tett a kir. ítélőtáblánál működő ítélőbirák előmeneteli viszonyainak javítása érdekében is, amikor az igazságügyi kormánytól az 1907. évi I. t.-c. 2. §-ának oly értelemben való módosítását kéri, hogy a kir. ítélőtáblánál működő birák összlétszámának egy ötöd része a kinevezetetésük sorrendjében az V ik fizetési osztályba soroztassék.

A közgyűlést tehát érthető érdeklődéssel várják bíróságaink, mert a közgyűlés napirendjének keretében előreláthatólag több üdvös és halaszthatatlan reform megbeszélése fog szőnyegre kerülni. Egyébként a közgyűlés napirendjét a szokásos elnöki megnyitó vezeti be, majd a főtítkár tesz jelentést az egyesület 1911-1912. évi működéséről, a pénztáros pedig a lefolyt esztendő pénzügyi eredményét ismerteti s a számvizsgálóbizottság jelentése után a főtítkár és a számvizsgálóbizottság választása, a jövő évi tagsági díj megszabása, a jövő év költségvetésének megállá-

pitása, az egyesületi vagyonmérleg, s a jövő évi közgyűlés helyének meghatározása következik.

A jövő évi tagsági díj megállapítását a nagyváradi osztály progresszív alapon kívánja megoldani.

Halálugrás az aradi kórház ablakából.

— Öngyilkos pap-kisasszony. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

Pénteken este negyed kilenckor a sötét Varjassy József utcában néhány járókelő futott össze egy fehér ruhacsomó mellett, amely a megyei kórház első emeletéről zuhant alá hangos puffanással a nedves járdára. Az a néhány ember, aki a szakadó esőben arra járt, odasietett és megdöbbenve látták, hogy a földön egy fiatal, csinos, barna leány vérbe és sárba borult holtteste fekszik. Odafenn az első emeleten pedig nyitva tátongott egy ablak, ahonnan a halálra szánt leány levetette magát.

A szemtanúk jelentették az öngyilkosságot a kórházban, ahol megdöbbenve állapították meg, hogy az első emelet egyik kisebb szobájában ápolt Hajdu Irma 22 éves aradi leány követte el az öngyilkosságot egy őrizetlen pillanatban.

A fiatal leány nyolc nap előtt került a megyei kórház női osztályára igen súlyos és veszedelmes belső bajjal. Betegsége nehéz operációval járt volna, amitől az eleterős leány félt. Ez a félelem, amelyhez bajának gyötrő, fájdalmas volta is hozzájárult, még rosszabbá tette állapotát és Hajdu Irma két nap előtt magasfokú lázt kapott, úgy, hogy ma már az önkivület határán volt. A nagy beteget az első emeleten másodmagával helyezték el egy két ágyas betegszobában, amelynek a Varjassy József-utcarra nyílik az ablaka.

Ma este fél nyolc és háromnegyed nyolc között az osztály ápolónője benn volt a rendkívül izgatottan viselkedő lázas betegnél. A szobában tartózkodott ekkor a másik beteg is, aki fennjárt. Alig távozott az ápolónő, hogy a többi beteg nők után nézzen, Hajdu Irma latszólagon teljesen nyugodtan megkérte társnőjét, hogy hozzon neki egy tál mosdóvizet. A lábadozó asszony készségesen kisietett és magára hagyta a leányt. Öt perc múlva tért vissza: de ekkor már az öngyilkosság hírével jöttek.

Hajdu Irma — úgy látszik — abban a percben, amint társnője elhagyta a szobát, kiugrott az ágyból, s mezítábor az ablakhoz futott. Ez a kórházi ablak nem nyílik úgy, mint a rendes ablakok, hanem kulccsal záródik, a kulcs az ápolónőnél van, tehát az esetleg öngyilkosságra gondoló beteg nem nyithatja ki. A deliriumig fokozott lázas állapotban levő beteg leány azonban emberfeletti erővel egyszerűen kitépte a kulccsal bezárt ablakot, amelynek zára elgörbült, kipattant. Az ablakon át kivetette magát. *Fejjel a járda kövéhez vágódott, koponyacsonttörés érte és nyomban meghalt.*

Az öngyilkosságról értesítették a rendőrséget, ahonnan Szilágyi László dr. rendőrtisztviselő szállt ki a kórházba. A vizsgálat adatai szerint *senkit sem terhel felelősség* az öngyilkossággal, miután az ablak jól el volt zárva és csak a szerencsétlen lázbeteg erőfeszítésének engedett.

Az öngyilkos leány ismert aradmegyei családból származik. Édesapja Hajdu Ferenc Vadász község református lelkésze volt. Az apa elhunyt után Hajduné két leányával Aradra költözött, ahol visszavonulva, szerény viszonyok között éltek évek óta. Az idősebbik leány egy idő óta elkerült hazulról, a csinos, barna Irma, a fiatalabbik, akit naponta lehetett látni az aradi korzón, legutóbb a Varjassy József-utca 9. számú házában lakott özvegy édesanyjával.

A király unokájának esküvője.

(Érdekes új részletek. — Ferenc József pohárköszöntője.)

Távirati tudósítás.

Bécs, szeptember 20.

A wallseei esküvő lefolyásáról a következőket jelentik a bécsi lapoknak:

A feldiszített várkapornában kevéssel tizenegy óra előtt gyülekeztek össze a királyi család tagjai s a többi násznép. Pontban tizenegy órakor megjelent a király is Paar gróf kíséretében.

Ezalatt a tulajdonképeni nászmenet Mária Valéria főhercegnő szalonjában alakult ki. A menet élén Erzsébet Franciska főhercegnő haladt Ferenc Károly főherceg és Hardegg József gróf koszorulegények karján. Hosszu uszályát a kis Kelemen főherceg és Matild főhercegnő vitték. Utána a vőlegény következett, akit Mária Immakulata és Hedvig főhercegnők koszoruleányok vezettek. Utánuk következtek a koszoruspárok: Tivadar főherceg Mária főhercegnővel, Károly Albert főherceg Gertrud főhercegnővel, Hubert főherceg Mechtildis főhercegnővel, Konrad bajor herceg Margit főhercegnővel, Waldburg Miksa gróf Mária Valéria főhercegnővel és Ferenc Szalvátor főherceg Hardegg Leopoldina grófnővel. Rössler dr. püspök és segédkező papok az oltárnál várták a nászmenetet.

A nászpárhoz intézett felhívás után a püspök az esketési szertartást megkezdte. Ennek befejezése után az oltárra térdelve imát mondott, amelyet a király és a násznép szintén térdenállva hallgatott végig. Ezután szentelt vízzel locsolta meg a püspök az új párt s azután a *pro sponsis* misét celebrálta el, majd pedig az „Ite nussa est” elhangzása után megáldotta az új párt egy rövid imában. A kórus egy templomi dalt énekelt el, a püspök oratiót mondott s végül főpapi áldását osztotta.

Ezután a kastélyba vonult vissza a nászmenet, amelyet Waldburg-Zeil-Lustenau-Hohenems Erzsébet Franciska grófné és férje vezettek. Utánuk a koszoruspárok következtek, majd a király s a többi násznép.

Fél egy órakor a kastély másodemeleti szalonjában lakodalmi dejeuner volt, amelyen a király jobbján Waldburg grófné, a fiatal asszony ült. Dejeuner közben a király felemelkedett a helyéről és a következő toasztot mondotta:

— Kedves unokám Ella főhercegnő és Waldburg György gróf élethossziglani kötelékre nyújtottak ma egymásnak az oltár előtt kezét. Sok szerencse áradjon erre a frigyre, amelyet unokám szívének legmélyebb érzelméből kötött, s az isten védje és kísérje őket minden utjukon. Szívem mélyéből kívánva ezt, emelem poharamat: éljen az új pár!

A poharak egymáshoz ütődtek, majd felállt Ferenc Szalvátor főherceg, az örömapa s a következőképp köszönte meg a felség toasztját:

— A szívem legmélyéből köszönöm a magam, az ifjú pár és egész családom nevében Felsőged szerencsekívánatait, de köszönetemet fejezem ki felséged kegyességeért és atyai jóindulatáért is, amelynek az ifjú pár részére már kezdetben tanujelét adta. Felhívom az összes jelenlevőket, hogy kiáltásuk velem együtt: Felsőged, legkegyelmesebb királyunk éljen, éljen, éljen!

Az éljenzésbe belevegyültek a néphimnusz hangjai, amelyet a zenekar játszani kezdett.

Fél négy órakor a király távozott Wallseeből s Amstetten állomásról udvari különvonaton Bécsbe utazott vissza.

Könyvkiadók pere.

— Révaiék és Franklinék harca. —

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 20.

Megemlékeztünk e hónap elején arról a másfél milliós perről, melyet a tőzsdebiróság előtt a Révai-testvérek budapesti irodalmi részvénytársaság indított a Franklin Társulat ellen és amelyet a Franklin Társulat nyert meg. A per a két cég által kiadott különböző lexikonok körül keletkezett.

A tőzsdebiróság huzamos időn át tárgyalta a pert; az egyik tárgyaláson a két vezérigazgató: Révai Mór, volt országgyűlési képviselő és Gárdos Alfréd, a Franklin igazgatója összeszólkózott. Mikor Révai beszélt, Gárdos izgatottan közbevetésként:

— *Gazember! Gazság, amit mond!*

E sértő kifejezések miatt Gárdost a tőzsdebiróság elnöke távozásra szólította föl. Gárdos bosszúságában nyomban levelet írt Benkő Gyulának, a Magyar Könyvkereskedők Egyesülete elnökének, melyben kijelentette, hogy lemond az ott viselt alelnöki állásáról s egyúttal kilépett az egyesületből, mert mint írta, „oly egyénnel, mint Révai Mór nem működhetek tovább együtt.”

Mivel pedig az egyesület választmánya a levél fölolvadását megtagadta, Gárdos sokszorosította azt s az egyesület minden tagjának megküldötte.

A levél miatt Révai Mór rágalmozás és becsületsértés vétsége miatt beperelte Gárdost. Ebben az ügyben a budapesti büntető járásbiróság e hónap ötödikére tüzte ki a tárgyalást, de mivel a Gárdosnak szóló idézést helytelen címzése miatt nem lehetett kézbesíteni, új határnapul a mai napot tüzte ki Schirilla dr. járásbíró.

A mai tárgyaláson a bepanaszolt vezérigazgató nem jelent meg, hanem Balogh Arnold dr. védőjével képviseltette magát. Révai Mór ügyvédjével, Lévy Béla dr.-ral jelent meg.

A bíró mindenekelőtt a panaszt hallgatta ki.

— Mit tart a levélben magára nézve sértőnek? — kérdezte tőle a bíró.

A panaszos: Ellenfelem sértő szándékkal írta a levelét s a könyvkereskedők egyesületének választmányi ülésen való fölolvadását és a Corvinában való közzétételét kérte. Az elnök szavazásra bocsájította a dolgot, melynek az volt az eredménye, hogy a kérelmet huszonhárom szóval öt szavazat ellenében megtagadták. Hogy azután a levél tartalma tágabb körben is elterjedjen, arról ellenfelem gondoskodott. Ami azt illeti, hogy előzően is sértően nyilatkozott rólam, hogy azt nem tudom, mert a hivatalos lapunk, a Corvina nem írt róla.

A bíró: Mi hát a vád?

Révai jogi képviselője: Erre én fogok nyilatkozni. Ezennel vádat teszek az ülésen mondottak, a tőzsdebiróság előtt való jelenet és a levélben foglalt kitétel ily egyén kifejezés miatt.

Bíró: A védő urnak adom át a szót.

Balog Arnold védő: Gárdos Alfréd írta a levelet, felel is érte. A Révai-fele irodalmi intézetet kártérítési perével a tőzsdebiróság, mivel az alaptalan volt, elutasította. Ott a tárgyaláson felszóllalt Révai ur is s a perre nem tartozó sértésekkel és rágalmozással illetve König Gyula udvari tanácsost, a Franklin Társulat alelnökét. Erre Gárdos kijött a sodrából s oda kiáltott:

— *Gazemberság! Gazember!*

Mire a tőzsdebiróság elnöke figyelmeztette, hogy nem tűri, hogy a bíróság előtt így beszéljenek s ezt sem lehet eltűnni.

— De, felelte Gárdos, azt a hangot, a mit Révai használ, hallgatni sem lehet.

— Akkor tessék kimenni, — szólott rá a tőzsdebiróság elnöke.

— Gárdost tehát — mondotta a védő, — nem utasították ki, mint azt a panaszos állítja, hanem az elnök szavai után eltávozott. Várt egy ideig, hogy sértő szavaiért Révai felelősségre vonja, mert helyt akart értük állni, de Révai nem jelentkezett. Erre Gárdos elment a börtönbíróhoz, akitől bocsánatot kért, de Révai ellen használt sértéseit ma is föntartja.

A bíró Gárdos Alfréd vádlottat becsületsértés vétsége miatt kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Hogyan sprengolják a játékbarlangot?

(Néhány szó a Kasinó des Étranges-ról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20

Bejárta ma a lapokat az a hír, hogy P. György szombathelyi földbirtokos sprengolta az abbázai játékosokat. Most már az is köztudomású, hogy a szerencsés játékos neve Pick György, akinek esete azonban nem is olyan nagyszabású, mint amilyennek sok irigye elképzele. Most épen, hogy megint sok szó esett a magyar fürdők tarthatatlan állapotairól, nem érdektelen arról beszélni, hogy mi csalogatja hát Abbáziába, ebbe az osztrák tengeri fürdőbe a sok magyar vendéget. Először is nem az olcsóság az, ami hamarosan magára vonja a fürdőzni készülő figyelmét, hanem a tömegtelen szórakozás, a nagyhangu ünnepségi hirdetések vonzanak. S míg szerényen húzódik meg a reklámokon a tengeri fürdő gyógyhatása, sokat ígérően tündökölnék a Kasinó des Étranges araszos betűi. Ennek a nemrég gründolt játékbanknak evidens érdeke, hogy minél nagyobb forgalma legyen Abbáziának, s ezért készséggel fedezi a fürdőigazgatóság hirdetésményeinek költségét. A játékbank természetesen mint kaszinó szerepel, s azzal, hogy minden játékosnak be kell iratkozni, ezt a látszatot akarja kelteni. Mint kaszinó természetesen estélyeket, vízi ünnepségeket s reunionokat rendez. Bár a kurkomissiót is belevonja az ilyen ünnepségek rendezésébe, költségei nagyrészt a bank kasszájából kerülnek ki. Az ilyen estélyeket a Quarnero kávéház óriási terraszán tartják, a vízi ünnepségre pedig kibérelnek az Ungaro Croatatól két-három gőzöst, amely az öböl minden részéből Abbáziába hozza a publikumot s tízenegy órára befejezik az ünnepségeket — hetenként kétszer háromszor s a publikum éjfél utánig kénytelen Abbáziában maradni, ahol most már az egyetlen szórakozás, ahol ezenkívül a kirándulás, s az unalmas estély tekintélyes kiadásait is vissza lehetne szerezni, a Kasinó des Étranges.

A kurpark közepén, szemben az Angolína fürdővel, az egész fürdő legszembeütőbb helyén egy kis emelkedésen áll a Kasinó des Étranges. Kivilágított termei a messziről közeleg hajóknak is feltűnik, a parkban járó-keleőknek, meg a folytonos pénzcsergés és francia kiáltások kapják meg a figyelmét. A bejutás körülményein esik át először a kíváncsiskodó publikum, mert a higgadtabbakat eleinte nyereségvágy nem izgatja, pusztán a játékot akarják látni. A főbejáratnál a cifraruhás portás hajlong a belépők felé, míg jobb fehér harisnyás lakájok udvariaskodnak. A földszinten van a titkári hivatal s az olvasó és zeneterem, valamint a beiratkozási iroda. A beiratkozás úgy történik, hogy mindenkinek ki kell állítani egy belépési nyilatkozatot, amelyen egyben a nacionalitását s foglalkozását s tartózkodási helyét is köteles feltüntetni. Ezzel az irással azután a pénztár elé járul, ahol egy nevére szóló belépőjegyet kap.

Ez a jegy lehet egy estére vagy szezonra szóló. Az előbbi esetben két korona, az utóbbiban 50 korona az ára. Mikor a jegyváltás nehézségein átesik az ember, süppedő pokrócok fedte lépcsőn az első emeleti játéktérre jut. Az első emeleten két játéktér van. Mindkettőben a lovacska játék folyik. A második emeleten bakkszobák vannak, de ott csak télen van jeu s oda tíz korona az esetenkénti belépés díja. — A lovacska játék az első percre határo-

zotta komerce szórakozás jellegét hordja s csak lassan veszi észre mindenki azt a rettenetes hazard tempót, amely ugyancsak jellemzi ezt a játékot. A terem közepén áll egy asztal, amely a központja felé esik, úgy, hogy a begurított gummilapda azután az itt elhelyezett apróbb mélyedések egyikébe téved. Kétszer kilenc ilyen kis mélyedés van, mindegyik számmal ellátva. A játékasztal felett villamos masina mutatja a kijött számot. Az asztal két oldalán áll egy-egy játékmester, akik egyike begurítja a lapdát s ha az megáll, franciául és németül kikiáltja a numerust. A játékasztal másik két oldalán újabb hosszú asztalok állnak két-két kroupievel. A kroupier magas széken trónol s kis gereblyével a kezében egy pillanat alatt elkaparja vagy harminc játékos elől az elvesztett pénzt s nagyuri non salance-val két-három nyerőnek hámulatos kezűgyességgel odahajigálja a nyereségét. Amely szerencsés játékos eltalálja azt a számot, amelyben a gummilapda meg fog állni, nyolcszoros tétet kap, aki a kis esélyű páros páratlannal is megelégszik, az csak dupla tétet kap. A maximalie tét husz korona a minimális egy korona. Az ötös számon csak az nyer, aki magát a számot eltalálta. A többi esélyek e számnál nem számítanak.

A másik kisebb teremben ép így folyik a játék. A játékra igazgatósági tagok, akik természetesen a környék legelőkelőbb s leggazdagabb urai, ügyelnek. Naponta ketten hárman is kapnak ezért ötven korona napidíjat. Ugyanennyi a napi bevétel is, ha csak kissé forgalmas a játék.

Most tehát Pick György ur szerencséje nem is olyan óriási, amit egy ilyen játékbank robbantástól várna az a sok peches magyar, aki otthagya a fürdő költségét, nem igen vigasztalódhatik azon, hogy Pick György boszut állt a pénzükért. A szerencsés ember nem vihetett el százezreket, legföljebb 10—12.000 koronát.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Elvált házaselek. Néhány hónappal ezelőtt — mint megirtuk — kellemetlen incidensek zavarták meg Oncu Miklós nyugalmazott aradi vezérigazgató családi békéjét. A viszály következtében a házaselek közös megállapodással válópört indítottak. Az aradi törvényszék ma foglalkozott az ügygel és kimondta a válást. Az urnó már elköltözött Aradról és jelenleg Tusnádfürdőn lakik.

§ A bezárt vasúti waggonajtók és az utas kulcsa. A nyilvánosság régóta foglalkozik azzal a kérdéssel, vajon szabad-e az utasnak olyan kulcs segítségével, amely sok üzletben megvásárolható, egy belülről elzárt vasúti kocsiszakaszba behatolni? A vasutigazgatóságok nézete az volt, hogy nem szabad s hogy az elzárt szakaszok kinyitására csakis hivatalos személyek jogosultak. Nemrégiben egy ausztriai bíróság s tudomásunk szerint ez eddig az első alkalom, hogy a kérdés bíróság elé került, a vasutak álláspontja mellett döntött. Az eset a következő: Egy utast a szolgálattelvő vasúti kalauz-rajtaért, amint egy kocsiszakaszt kulccsal kinyitott. A kalauz a kulcsot az utastól el akarta venni, de az ellenszegült. Feljelentés folytán az államügyészesség vádat emelt az illető utas ellen a bíróságnál, mire utóbbi a vádlottat a büntetőtörvénykönyv alapján hivatalos ténykedésbe való beavatkozás által elkövetett kihágásban vétkesnek találta és öt napi fogházbüntetésre ítélte.

§ A megvádolt lószállító. Ismeretes, hogy Totok János magyarpécskai lakos megírta Ardelean Mihály lókereskedőről, hogy különböző büns manipulációkat követett el a román kormány lószállítása körül. Ardelean sajtópört indított Totok ellen s azt követelte, hogy a bűnyügyet esküdtszék előtt tárgyalják. A törvényszék ennek a kérelemnek helyt is adott. Időközben lefolytatták a vizsgálatot, több, mint száz tanút hallgattak ki, akiknek javarésze Ardelean ellen vallott. Miután így az ügy a lókereskedőre nézve nem valami jól áll, különböző ürügyek alatt huzta-halasztotta a főtárgyalás megtartását, legutóbb pedig azt kérte, hogy az ügyet ne esküdtszék, hanem a temesvári, vagy az aradi szakbíróság előtt tárgyalják. A nagyváradi törvényszék már döntött a kérvény felett s elrendelte, hogy a pört a nagyváradi esküdtszék tárgyalja le.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Az első hét műsora.** Az aradi színház megnyitásának első hetére a következő műsört állították össze: Szept. 28. szombat: Leányvásár. Szept. 29. vasárnap délután: Berkovits és társa; este: János vitéz, (Kállay Jolán, Balázs Bálint, Hampel Iona, Faskerty Mariska első fellépésével.) Szept. 30. hétfő: Boccacio, (Dióssy Nusi és Kállay Jolán együttes fellépésével.) Okt. 1. kedd: Boccacio. Okt. 2. szerda: Henschel fuvaros. Okt. 3. csütörtök: Henschel fuvaros. Okt. 4. péntek: Ártatlan Zsuzsi, (Hajduska László fellépésével.) Okt. 5. szombat: Hadak útja. Okt. 6. vasárnap: Hadak útja.

* **Kamaraelőadások az aradi színházban.** Az elmúlt téli szezon végén Bárdos Artur dr. kiváló társulata nagy tetszés mellett adta elő az aradi színházban a modern színműirodalom legkiválóbb termékeit. A magas nivón álló, művészi értékű előadások valósággal lebilincseltek Arad város intelligens közönségének érdeklődését. Szendrey Mihály színigazgató a közönség nemes ízlését és művészeti igényeit ki akarja elégíteni, kamarajátékok rendezésére szerződött Bárdos Artur dr.-t, akinek nagy invenciója, széles látóköre és tudása egészen modern irányba fogja terelni Aradon a színpadi rendezést. Ugy volt, hogy Szendrey igazgató a kulturpalota színpadán fogja rendeztetni a kamarajátékokat, a kulturpalota színpadja azonban nem bizonyult alkalmasnak, kicsiny még az intímabb levegőjű darabok szcenái beállítására is. De mert Szendrey semmivel sem akar adósa maradni a közönségnek, a kamarajátékokat beállítják az aradi színpadon Bárdos Artur dr. vezetésével. Az első ilyen előadás a *Henschel fuvaros* lesz s a megragadó tónusu, hatásos drámának előkészítési munkáját Bárdos dr. a színház drámai személyzetével már be is fejezte.

* **Az Uránia nagy műsora,** melyről már napokkal előbb hírt adtunk, még a hozzáfűzött reményeket is fölülmulta. Elragadó program gyönyörűségében volt részünk. A mezőhegyesi napok minden érdekes fázisa meg van örökítve a képen. Hazai és Serényi miniszterek mellett feltűnik Fábry Sándor dr. jól ismert alakja, majd megérkeznek Frigyes és Salvátor főhercegek és rövidesen utánuk a trónörökös, aki mosolyogva többször szorít kezét Serényi miniszterrel, aztán bemutatja magának a fogadására megjelent urakat. Uzelac alezredes bravuros repülései fényesen vannak megörökítve, gyalogsági, tüzérségi felvonulások, rohamok, folyó átkelések, az attassék kara és végül a lefűvés, minden megjelenik a páratlan sikerű mozgóképfényképen, melynek megtekintését nem ajánlhatjuk eléggé a közönség figyelmébe. A másik frappáns szenzáció az Oroszlánok hajója. A legizgalmasabb kép, amit valaha produkáltak. Vad bestiák száguldoznak az égő hajó fedélzetén, elötlik menekül a fellázadt emberi horda, árbocra kitesített kötelek nyújtanak némi biztonságot a biztos halál óráiban. Lenn a tenger hajjai, fenn égő lángnyelvek nyaldossák a pusztuló hajót, künn a nyílt tengeren pedig egy csónak ring magában két szerelmes menekülttel. A csodálatos kép még szombaton és vasárnap kerül előadásra. 175

* **Halálugrás.** (Az Apolló-színház artista-drámája.) Az artisták regényes élete még mindig bőven ad anyagot a moziarabok szerzőinek, akik készséggel nyulnak ehhez a hálás témához. Ezer és ezer érdekességet szőnek bele a rutinnal rendelkező szerzők az artista darabokba, amelyek a mezei vásznon pompásan érvényesülnek, mert a cirkusz élet látványosságait is felhasználhatják a dráma kiállításánál. A mozi színházak publikumának nagy kontingense határozottan minden más zsánerű kép fölé helyezi az artista-drámákat, amelyek közül a legkiválóbbak jutottak eddig az aradi Apolló-színház közönségének. A Négy ördög, a Vándorcirkusz, a Kigyóbüvölő mind-mind sikert arattak az Apolló-színház vásznonlapján s a közönség még ma is szívesen gondol vissza a gyönyörű képekre. Méltóan illeszkedik bele a felsorolt képek közé a Halálugrás, amely megragadó jeleneteket visz a közönség elé a cirkuszisták életéből. A világ egyik legnagyobb cirkuszában játszódik le a ma már ismertetett felette izgalmas és mesterien megírt cselekmény s így a

kép minden tekintetben a legsikerültebb filmek közé sorolható. Az Apolló-színház közönsége szombaton és vasárnap gyönyörködhetik a csodaszép artista drámában. 177

Premiére-botrány Berlinben.

— Don Juan tragikomédiája. —
(Berlini munkatársunktól.)

Berlin, szeptember hó.

Hát bizony, uraim és hölgyeim, nem hidegen mindennapi est volt, melyről itt szó lesz s még azok is megnagyon rajta lepődni, akik a színházi premiére-esték legkülönbözőbb vihar-regiszttereit már átélvezték, vagy átszenvedték.

Sternheim Károly új darabjáról van szó. *Sternheim*ről jó tudni, hogy eddig három igen gyöngye darabbal haragította magára Berlint, de nem egészen fölösleges tudni azt sem, hogy ez a kitűnő ur privát életében sokszoros milliomos és müncheni dilettáns. Egyetlen erénye: a kitűnő Reinhardtal igen jó barátságba keveredett s hogy egy színigazgató a jóbarátja, drámáit favorizálja, ez igen szép cselekedet volna mindenkitől, csak éppen Reinhardtól nem!

A „Kazetta“ és a „Nadrág“ című dramatikus bukások után érthető pesszimizmussal mentünk el a Deutscher Theaterbe. Lefokozott igényekkel ma sem vártunk többet, mint jogunk lett volna a Deutscher Theater ismert és jól koncipiált kommunikéi után, melyekkel ugyancsak forszírozták érdeklődést kelteni a legújabb Don Juan-jövevény iránt. Az érdeklődés tehát aránylag elégséges lett volna, bár csak addig volt meg, míg a függöny föl nem szaladt. Aztán *Sternheim*, a müncheni milliomos-dilettáns vette át a szót s meg volt a baj. Egy nagy és végtelen káosz ouverturejével gördültek az egyes jelenetek, hogy aztán egy nem remélt és fájdalmasan ható kacaj-fináléval végződjék.

Három felvonásból áll *Sternheim* tragikomédiája. De már a második felvonásban el volt dőlve a darab sorsa. Midőn *Moissin*ak, aki II-dik Fülöp spanyol király szerepét játszotta, egy küldönc levelet nyújt át, e szavakkal fordul az inas felé: — „*Ki irta ezt a marhaságot?*“... a publikum soraiból egy szellemes ur felkiáltott *Moissin*hoz igen harsány hangon: *Sternheim!* — ekkor megszűnt minden komolyság és unalom s nem csupán a publikum kacagott, de maguk a színészek is. *Moissi*, a király, sem fojthatta el mosolyát, amely a súlyos kritikának beillő jó viccnek szólt.

E perctől fogva minden komolyság eltűnt s a publikum türelme elfogyott. Senki sem figyelt a dialógusok primitív és kezdetleges nyelvére, a jelenetek ostoba egymás mellé tákolt végtelenségére, csupán a jó vicc hullámozott végig a pad- és páholsorokon, s mivel az emberek idegrendszerük különböző: voltak, akik félórát kacagtak rajta. A humoristát pedig mindenki szerette volna látni: fölálltak, odafordultak, honnan a megváltó humor jótékony útjára indult s sem *Moissi*, sem *Sternheim* nem érdekelte most már a premiére nagyokat váró és előkelő közönségét.

A harmadik és utolsó felvonás vége előtt pedig megtörtént az a világraszóló esemény, hogy a rendező *kénytelen volt a függönyt a darab befejezése előtt lebocsájtani, mert a publikum lármáznia és fityülni kezdett*, ami egy pillanatra a magyar parlamentet varázsolja Berlinbe. Nemde, uraim és hölgyeim, különös dolog lehet: a publikum nem óhajtja végighallgatni a drámát, nem érdekli a végső kifejlődése, de követeli, hogy hagyják abba! Egy józan rendező ilyen esetben mindig leengedi a függönyt, s siet a kulisszák mögé megkeresni a szerzőt, hogy gratuláljon neki: „Uram! Szenzációs bukás! Ön holnap a világ legismertebb drámairója lesz!“ S így is lett. *Sternheim* ma már ott ékeskedik a vicclapok legexponáltabb oldalain s mi, akiket a véletlen belekergetett a Deutsches Theaterbe — mindennek a szép bukás-hangversenynek tanuja lehetünk, s hamarosan aligha remélhetünk egy ilyen hasonló hangos estét.

De halljuk, mit mond a szerző?

A szerző azt mondja: *Moissi* a hibás; *Moissin*ak nem lett volna szabad magát a komoly jelenetben elnevetnie. Mert ezzel elvesztette maga alatt a talajt, a publikummal és a darabbal pedig a kontaktust.

És mit mond a publikum?

A publikum azt mondja: Nagyon unalmas darab volt. De a jó viccért érdemes volt eljönni.

Mit mond a kritikus?

A kritikus azt mondja, hogy *Sternheim* igen jó milliomos lehet, de drámairónak föltötte rossz. Önmagának megszerezte azt az élvezetet, hogy előadatta Reinhardtal (a saját költségeire) darabját, de ehhez nem lett volna szabad meghívni a kritikát. Mert *Sternheim* Károly darabja minden kritikán aluli.

És — apropos — még egy jó vicc történt a premiére-en.

— Nos, mit szól Don Zsuánhoz? — kérdi egy ur.

— Nem Don Zsuán a címe, hanem: Don huán!

— feleli a másik.

— Ne mondja, maga — hmokk!

(De több aztán már nem történt ezen az estén!)

Brázay Emil.

Megtámadott aradi urinők.

— Garázdálkodás a Boros Béni-téren. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

A Boros Béni-tér tájékán az utóbbi időben napirenden vannak a nők ellen intézett inzultusok és egymásután érkeznek a rendőrségre panaszos feljelentések ismeretlenül maradó emberek durva támadásai miatt.

Ma délután a Boros Béni-téren posztoló *Balog* Roland rendőrnek végre sikerült megcsipni kettőt a veszedelmes emberekből. A József főherceg-ut és Maros-utca sarkán este fél hétkor egy jobban öltözött, az iparos osztályhoz tartozó fiatal leány állt meg egy pillanatra, hogy a ruháját megigazítsa. Ebben a percben két napszámosféle alak lépett a leányhoz és *brutálisan inzultáltak*. Az egyik megragadta az elképedt leány derekát, a másik pedig az arca felé nyult. A Boros Béni-tér közepén örködő rendőr szemtanuja volt ennek a jelenetnek és nyomban odasietett. A támadók észrevették a rendőr közeledését és a Luther-tér felé menekültek. Egyidejűleg futásnak eredt az inzultált leány is, bár a rendőr többször utána kiáltott és megállásra kérte, hogy panaszát feljegyezhesse. Végre is inkább a merénylők üldözésére indult és mind a kettőt elfogta.

A két ember teljesen részeg állapotban volt, úgy, hogy a rendőrségen azonnal lecsukták őket. Csak annyit mondtak nagy nehezen, hogy egyiküknek *Ponatiu* Imre, a másiknak *Demján* Mirkó a neve és mindketten valahol a Boros Béni-téren dolgoznak. Valószínűnek tartja a rendőrség, hogy a két jómadár, akik kétségtelenül román munkások, hamis nevet mondott.

Szemtanuk vallomásából megállapítható, hogy ma a késő délutáni órákban igen sok nőt inzultáltak a Boros Béni-téren és a környékbeli utcákban. Kevéssel hat óra előtt a Szent László-utcában egy uriaszonyt támadott meg két ismeretlen férfi. Az urinő a kis forgalmu utcában kétségbeesetten sikoltozott és az egyik házba menekült, támadói pedig, akik nyilván a későbbi rendőrökre kerültekkel azonosak, elfutottak. Hogy ki volt a megtámadott urinő, nem sikerült megállapítani, mert a megrémült hölgy, mikor a támadók odébáltak, elsietett. A Maros-utca sarkán, a Reisinger-ház előtt történt másik inzultust megelőzőleg a két garázda ember még több, a József főherceg-uton elhaladó nőt, köztük uriaszonyokat is brutális szóbeli inzultusokkal illetett. A merénylőket csak holnap, kijózanodásuk után hallgatják ki.

HIREK.

A „mártir“ rendőr.

— Elcsapták Polyák Istvánt. —
Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 20.

A képviselőház keddi ülésén történt, hogy Polyák István rendőr megtagadta az intézkedő rendőrtisztviselőnek az engedelmességet, amikor arra szólította föl, hogy az egyik képviselőt vezesse ki az ülésteremből. A renitens rendőrt, aki két éve van az államrendőrség szolgálatában, azonnal őrizetbe helyezték s Polyák István azóta a rendőrfőparancsnokság cellájában várta ügyének eldőlését.

A fogságban lévő embert ma reggel rapportra vitték és közölték vele a főkapitány végzését, amely fölfüggeszti őt az állásától. Azután átkísérték a főkapitányságra, ahol kihallgatták. A kihallgatást vezető rendőrkapitány előtt Polyák István beismerte, hogy megtagadta hivatali kötelességét. A rendőrkapitány erre megkérdezte tőle, hogy miért rendezte a dolgot olyan szinpadiasan, hiszen ezt a folyosón is megtehetette volna. Eljárásának inkább olyan a látszata, mintha az egészet inkább külsőségek kedvéért tette volna. Polyák István hebegett, akadozott egy darabig s végre is ennyit mondott:

— Csak akkor jutott az eszembe.

A rendőr ügyének aktáit hivatali hivatalommal való visszaélés vétsége címén áttették a királyi ügyészséghez, őt magát pedig átkísérték a rendőrfőparancsnokságra, ahol fogva marad addig, míg a fegyelmi végzést nem közlik vele.

A fegyelmi bizottság, amelynek elnöke Schreiber Emil rendőrtanácsos, tagjai pedig Pavlik Ferenc rendőrfőfelügyelő, előadó, Szeszlér Hugó kerületi kapitány, Köpf Ferenc főfelügyelő és Ujhelyi József fogalmazó, jegyző, egy óráig tartó tárgyalás után Polyák Istvánt annak megokolásával, hogy a szolgálatot megtagadta, *szolgálatvesztésre ítélte*. Súlyosbító körülménynek vette a bizottság az ítélet meghozatalánál, hogy Polyák István *nehéz megpróbáltatások idején* tagadta meg az engedelmességet, amikor minden egyes kartársa fokozott buzgalommal látta el kötelességét.

— József főherceg vadászata. József királyi herceg ma táviratban értesítette gurahonci erdőintézőségét, hogy holnap, szombaton reggel automobilon odaérkezik és több napig fog szarvasokra vadászni.

— A vidéki városok és a pénzválság. A pénzválságnak hatását meg fogják érezni a magyar vidéki városok is. Erre vall az az értesülés, amelyet a belügyminisztériumból vett hiteles álláspontnak kell tartani. A belügyminisztériumban ugyanis egy vidéki nagy város polgármesterének a következőket mondták:

— A súlyos pénzválság, amely valóságos csapásként nehezedik városainkra s amelynek megszűnése, vagy legalább enyhülése a közel jövőben nem várható, — arra kell hogy indítsa városainkat, hogy az újabb befektetések tervéről egyelőre mondjanak le. Figyelmeztetjük a városok vezetését, hogy csakis az elkerülhetetlenül szükséges közművek emelésére vonatkozó határozatok számíthatnak jóváhagyásra. A belügyminisztérium szigorú elhatározása természetesen sok vidéki város beruházási programját egyelőre tárgyalanná teszi.

— Az osztrák kormány új tagjai. Bécsből jelentik: Rössler dr. osztrák kereskedelmi miniszter báróvá történt kinevezése és Brav dr. földmívelési miniszter lemondása következtében megüresedett miniszteri állásokra ma történt meg a kinevezés. Az új kereskedelmi miniszter Schuster Rudolf dr. a portakarékek kormányzója, földmívelési miniszter Zanker Ferenc lett.

— Képviselők párbaja. Budapestről jelentik: Parlamenti összeszólalkozásból kifolyólag ma délután háromnegyedkettőkor pisztolypárbajt vittek Szencsányi György és Szász Pál képviselők az üllői-uti honvéd lovassági laktanyában. A párbaj feltételei: egyszeri golyóváltás, harminc lépésről, sima pisztolyból. Szencsányi lőtt, Szász Pál fegyvere csütörtököt mondott. Sebesülés nem történt. A felek nem békültek ki.

— Mozgósítás Szerbiában? Belgrádból jelentik: A szerb lapok a szkupcsina szeptember 23-ikára történt összehívását a szerb hadsereg mozgósításával hozzák kapcsolatba. A mozgósítást állítólag az Ó-szerbiában és Macedoniában észlelt nyugtalanság teszi szükségessé. A belgrádi tözsdén és a kormány hivatalos lapjában a Sama Upravában megcáfolják a nagy nyugtalanságot keltő hirt.

— Milyen idő lesz. Meteor szerint bekövetkezik szeptember 21-én az időjárás teljes javulása, mely a hónap végéig megmarad. Október hónapban kedvezőbb időt várhatunk, mint eddig volt, mert októberben még melegebb jelleg érvényesül. Október változási napjai a következők: 1-ső hűvös, szeles, esetleg csapadékos, 4-ike meleg, de csapadékos jelleg fejlődhetik, mert 7-ike már erősen csapadékos, 11—12. meleg, míg 15. szeles, esetleg viharos, hűvös, 18—19. száraz, meleg, 28. hűvös, szeles, esetleg viharos jelleggel.

— A pestis pusztításai. Berlinből jelentik: A rendőrség intézkedett, hogy az északi kikötőben egy tengerivel megrakott csónokat vesztgárba tegyenek. Néhány nappal ezelőtt Hamburgba érkezett egy angol hajó, amelyen több pestises esetet állapítottak meg, de csak akkor jöttek rá, a mikor a rakomány egy részét egy csónakra tették, a mely elment Berlinbe. A vesztgárban lévő csónakon különösen patkányokat keresnek.

— Asztrakánból jelentik, hogy a pestis kitörése óta a kormányzóságban 53 ember megbetegedett, közülök 39 meghalt, 4 fölépült, úgy, hogy a pestisbetegek száma tíz. — Nikolajevszkából jelentik: A Queenmoor nevű Port-Szaidból érkezett gőzcsón egy pestisbeteg patkányt találtak. A fedélzeten lévőek közül senki sem betegedett meg. A gőzös megkapta a libera praticát.

— Támadás egy aradi üzletben. Kovács Soma József főherceg-uti gépkereskedésében ma délelőtt egy munkásember jelent meg, egy fűrészgép törött részét akarta kijavíttatni. Grünbaum Leó, a gépüzlet egyik tulajdonosa, értésére adta, hogy a gépkereskedésben nem foglalkoznak gépjavitással. Az idegen vitatkozni kezdett és a szóváltás hevében a súlyos géprést Grünbaumhoz vágta. A kereskedő szerencsére félre tudott ugrani és csak jelentéktelenül sérült meg. A támadót, aki Iván Miklósnak nevezte magát, a rendőrség keresi, mert tette elkövetése után nyomtalanul eltűnt.

— Tivornya az iskolában. A szegedi közgazgatási bizottság mai ülésében fegyelmi uton elmozdította állásától Fülöp Józsefet, a felsőtanynai népiskola igazgatóját. Fülöp öt év óta nem számolt el az iskolai pénzekkel, állandóan ivott és az iskolában is botrányos tivornyákat rendezett barátival. Családjával nem törődött, gyermekeit ehezette s igen brutálisan bánt velük.

— Elutasított kérelem. Kovács Artur az Abbázia-kávéház tulajdonosa, akit szintén kilakoltattak a Szabadságtéri Münz-házból, a tanácstól arra kért engedélyt, hogy ideiglenes kávéházi helyiséget építhessen a Szabadságtéren. A tanács ma elutasította ezt a kérelmet.

— A Hosszunap. Holnap, szombaton lesz a zsidók legnagyobb ünnepe (jom kippur), amikor egész nap böjtölnek és a templomban imádkoznak.

— Botrányok egy gyárban. Budapestről írják: A Sip-utca 15. számú házban van a Rehberger Adolf és Társa-féle cukorgyár. Fialat leányok dolgoznak a gyárban. Dolgoznak reggeltől-estig és közben türik, hogy a mester, — Scholz-nak hívják — gorombáskodjék velők. A napokban elhatározták a leányok, hogy szervezkedni fognak. Ez végkép felháborította Scholz mestert. Először is az előmunkásnőre, K. Matilda támadt és megsértette. K. Matild nem hagyta magát és visszamondta a mesternek a sértő szót. Csak ez kellett Scholz-nak: *torkonragadta a leányt, fojtogatni kezdte és összeverte*. Mikor elengedte kezei közül a szerencsétlen eszméletét veszve, zuhant végig a padlón. A munkásleányok ijedten szaladtak oda eszméletlen társnőjükhöz. Locsolták vízzel, hiába, nem tért eszméletre.

— Erősítő cseppeket kell hozni a patikából — tanácsolta az egyik.

Senkinek nem volt egy krajcárja sem. Lementek a gyároshoz, Rehberger Adolffhoz és kértek tőle husz fillért orvosságra. A gyáros megtagadta a kérést, nem adta oda a husz fillért. Most K. Matild huga kérte sirva Rehbergert, hogy hívjanak orvost, vagy a mentőket. Ezt a kérést is megtagadták. Csak amikor késő délutánig sem nyerte vissza eszméletét a leány, akkor hívták ki hozzá a mentőket. A mentők vitték aztán lakására a leányt, aki tizenkét óráig fekvő eszméletlenül. A munkásnők ki akarták mondani azonnal a sztrájkot, a gyáros azonban egész egyszerűen nem engedte ki őket az épületből délután öt óráig. Akkor mehetek csak ebédelni. A történet végére még csak azt kell írunk, hogy K. Matild most súlyos beteg és hogy a Rehberger-gyár kilenc koronát fizet egy hétre munkásnőinek.

— A szerdai tüntetés. Budapestről jelentik: A szerdai tüntetés dolgában a rendőrség *lázadás büntette*, hatóság ellen való erőszak, s idegen vagyon rongálása címén letartóztatta Fater István szabósegédet, Dián Lukács napszámost, Provicz Dezső cipészt, Szabó Ferenc hentessegédet, Koczeán Imre asztalossegédet. Letartóztatta még a rendőrség Simon Ferenc, Ivanovics János és Knapok Károly napszámosokat, akik a Máv. B. U. R. vasutja mentén *elvágták a táviró- és telefondrótokat*, hogy [ne tudják a csendőrséget értesíteni, ha majd a városban kitör a forradalom.

— Alaptalan gyanúsítás. A Weisz Dávidnál történt betöréssel kapcsolatosan két aradi fiatalembert gyanúsított meg a rendőrség. Utóbb kiderült, hogy a gyanu alaptalan volt. Ez ügyben ma a következő levelet kaptuk:

Az aradi rendőrség buzgalmából bennünket Wienben igazolás után őrizet alá vettek, melynek eredménye az lett, hogy *mint teljesen ártatlan*, a betörés napján is távol időző embereket elengedtek, illetve a rendőrség bocsánatot is kért a tévedésért. E-rendkívül kellemtlen, becsületünkön ejtett ügyet oda fogjuk magyarázni, hogy ezután saját becsületesen megszerzett keresetünket is elfogjuk titkolni, nehogy hasonló esetek áldozatai lehessünk. Grünstein Ármin és Leib Mór.

— Rejtélyes halott. A mezőturi Kossuthszállodába e hó tizenötödikén hajnalban megszállt egy harminc-harminckét év körüli ur, aki azt az utasítást adta a portásnak, hogy reggel keltsse fel. A portás eleget tett a kívánságnak, de a vendég kiszólt az ajtón, hogy engedje este hat óráig aludni. Este a portás újból fel akarta kelteni a vendéget, de hiába dörömbölt az ajtón, amelyet végre is be kellett törni. Az idegen halva feküdt az ágyban s az előhívott orvos szívszélhüdést állapított meg. Minthogy az idegen mint Sárkány Márton tövisi kereskedő volt bejegyezve, értesítették a tövisi rendőrséget, ahonnan azonban az a válasz jött, hogy Sárkány Márton Tövisen ismeretlen. Erre a mezőturi rendőrség közöszlévelben fordult a vidéki rendőrségekhez, hogy kiderítse, hogy ki volt a titokzatos idegen.

A diszkrét joghallgató öngyilkossága.

Budapestről jelentik: Az éjszaka tizenegy óra körül sürgősen hívták a mentőket a Sziget-utca 40. száma alá. Szigethy Félix husz éves joghallgató lötte magát revolverrel mellbe a ház második emeletén lévő lakásán. A konyha padlóján feküdt a fiatal ember, sápadtan, mellén vérző sebbel, eszméletlenül. A mentők bekötötték sebeit és azután a Rókus-kórházba vitték, ahol az életunt fiatal embert egy uiságró felkereste.

— Miért akarta magától eldobni az életet? — kérdezte tőle.

— Azt nem mondhatom meg, — válaszolt Szigethy Félix — az *diszkrét dolog*. Különbösen sem akarom, hogy a szüleim — akik *előkelő emberek* — megtudják. Két nanja jöttem haza Párisból és tegnap egész nap azon töprengtem, hogy öngyilkos leszek. Végre éjjelre megérlelődött bennem a gondolat. Elővettem a revolveremet, amely háromszor csütörtököt mondott, míg a negyedik golyó talált. Vérző mellrel kitámolyogtam a konyhába, de a cselédek ijedve menekültek előlem. A konyhában összeestem és ott feküdtem egy félórát eszméletlenül, míg végre a mentőket hívták, akik idehoztak. Öngyilkosságom előtt a nagybátyámnak írtam egy levelezőlapot. Annyit mondhatok még, hogy ideges ember vagyok s ez is hozzájárult elhatározásomhoz. — A szerencsétlen fiatal ember állapota nagyon súlyos, mert a golyó a tüdejét furta át.

— **Megszűnő német lapok.** Temesvárról jelentik: Temesváron több német nyelvű hirlap jelenik meg. Ezek közül most egyszerre három is befejezi pályafutását. Megszűnik a Temesvarer Zeitung, a Neues Temesvarer Zeitung és a Temesvarer Volksblatt. A három lap egybeforrásából egy új, német napilap alakul és indul meg már legközelebb Temesvárott.

— **Temetés.** Ma temették Kisjenőn nagy részvét mellett a tegnap elhunyt *Kirileszku Péter* közjegyzőt, a helyi munkapárt elnökét. A temetésen megjelent a község és a környék egész intelligenciája.

— **Öngyilkos őrmester.** Székesfehérvárról jelentik, hogy ott az állami mentelep kaszárnyájában *Molnár Gáspár* őrmester agyonlőtte magát. Molnárt, ki 14 év óta szolgált Székesfehérvárott, váratlanul Nyitrára helyezték át, ami annyira elkésztette, hogy halálra szánta magát. Bajtársai tegnap estére bucsulakomát rendeztek tiszteletére, amelyen azonban az őrmester nem jelent meg. Környezete rosszat sejtett és keresésére indult, de nem tudta megtalálni. Tegnap délből a kaszárnya-épület egyik padlásán megtalálták holtan. Mellette feküdt szolgálati revolvere, melyből egy golyót mellébe röpített. Az orvosi vizsgálat szerint az őrmester már egy nappal előbb követte el az öngyilkosságát. Halálát felesége és három árvája siratja.

— **Ötvös munkák ezüstből, platina foglalatú briliáns, gyémántékszerek, világhírű gyártmányú órák** *Igaz Sándor* ékszerésznél Arad, Andrássy-tér, Minorita-palota. Telefon 321.

— **Bűnös nők.** Az aradmegyei Ópáloson a csendőrség két leányt tartóztatott le. Az egyik ujszülött gyermekét a barátnője segítségével megfojtotta s elásták közösen a hullát. A csendőrség névtelen levélből tudta meg az esetet és a bűnös nőket letartóztatta.

— **Csik János Aradmegye földrajzát, Aradmegye kis iskolai térképét az új helynevekkel és iskolai árjegyzékünket** tiszteletpéldánykép bevezetésre kérje minden aradmegyei tanító. *Kiadja Ingusz I. és Fia Arad.*

— **Tankönyvek, valamint az előírt író- és rajzszerkeket legjutányosabban** szereshetők be *Pichler Sándor* könyv-papír és írószer üzletében Arad, Szabadság-tér 1.

— **Használt tankönyvek még mindig kaphatók** *Ingusz I. és fiánál* csak a Weitzert utcában,

— **Petráss Sári, a Berlinbe költözött nagy művésznő, lelkes terjesztője a dr. Biró féle „Havas Gyopár Crém“-nek, melyből postacsomagként is rendel. Ugyilátszik hogy a Párisban is kintüntetett arczépítő mégis csak jobb a külföldi szerekénél.** 5098

— **Zsidó ünnepi imakönyvek** *Pichler Sándor* könyvkereskedésében nagy választékban kaphatók.

— **Használt iskolakönyvek tiszta, kifogástalan állapotban, félárban** kaphatók *Kerpel Izsó* könyvkereskedésében. A cég a tankönyvek használhatóságáért szavatol.

— **Szabó-féle** pármái ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcbőrt üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér, mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér. 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon *Vojtek és Weisz és Hanzu* Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője *Szabó Béla* pipereszappangyáros Miskolcon. 4041

— **Az iskolaidényre táskák, könyvszíjak, rajzablak, vonalzők, körzők, festékek, tollszártartók és mindenféle egyéb iskolai tanszerek legnagyobb választékban és igen olcsón kaphatók** *Kerpel Izsó* könyvkereskedésében.

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillérért, 180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért** kaphatók kölcsönzésre *Kerpel Izsó* kölcsönzőintézetében, Aradon.

— **Legjobb gombfestékek** *Kerpelnél.*

— **Új iskolakönyvek** *Kerpelnél.*

— **Francia és angol könyvek** *Kerpelnél.*

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

Különös szerelem.

— **Válóper az apa bűne miatt.** —

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Arad, szeptember 20.

Kinos bűnügyben indította meg a nyomozást a napokban az aradi ügyészség. A nyomozás egy aradi kiskereskedő ellen indult meg, akit a saját veje jelentett fel azért, mert a leányát elcsábította.

Az eddigi adatok máris bebizonyították, hogy a feljelentő igazat állított, az apa tényleg elkövette a bűnt. Az eset részletei a következők:

Egy külvárosi kiskereskedő szép 20—21 éves leányának hosszabb ideje udvarolt már egy iparos. Két hónappal ezelőtt az iparos meg is kérte a leány kezét, de az kikosarazta. A kitarló udvarlót ez azonban nem riasztotta el, s ostromolta tovább a leányt, aki végül is kijelentette, hogy szereti, de még sem lehet az övé. Hosszasan könyörgött az udvarló továbbra is a leánynak, az apját kérte meg, hogy beszéljen vele és sikerült is rávenni a leányt, hogy beleegyezzen a házasságba.

Az esküvő a múlt hónapban történt meg, azonban kinos meglepetést okozott a fiatal férjnek. Rájött, hogy csalódott, amikor ártatlannak képzelte ifju hitvesét. Az elkéseredett férj az asszonyra támadt s leánykori csábítójának nevét akarta mindenáron megtudni, az asszony azonban semmiképp sem volt hajlandó elárulni a férfit. Egy hétig faggatta a férj az asszonyt, míg végre az könnyek között bevallotta, hogy a saját apja volt az, aki éveken keresztül szerelemmel közeledett feléje. Szerellemmel és nem apai szeretettel.

A szörnyű felfedezés hatása alatt a férj azonnal apósához rohant és szidalmakkal támadt rá. A kiskereskedő azonban egyáltalán nem látta be, hogy valami bűnt követett volna el s vigasztalni akarta vejét. Az iparost sehogysem tudta meggyőzni a maga igazáról s így történt, hogy a vő a napokban feljelentette apósát s egyúttal felesége ellen beadta a válókeresetet.

A vizsgálóbíró tegnap hallgatta ki az asszonyt és az apját. Miután a nő bevallotta a bűnét, a férfi sem tagadhatott. A vizsgálatot ilyenformán rövidesen befejezik s az ügy még a jövő hónapban főtárgyalásra kerül.

VIDÉK.

Bérmálás Mercyfalván. *Glattfelder Gyula* dr. megyés püspök ma folytatta útját Mercyfalván, ahol lelkes fogadtatásban és nagy ünnepeletésben részesült. A püspök reggel fél nyolc órakor kocsin érkezett Mercyfalvára. A község határán *Nagy Gyula* járási főszolgabíró üdvözölte az egyházfejedelmet, majd megindult a diszes menet, elől a bandériummal a községbe, ahol rövid pihenő után a templomba vonultak. A megyés püspök itt szentmisét és szentbeszédet tartott, majd közel háromszáz hívőnek kiosztotta a bérmálás szentségét. *Glattfelder Gyula* megyés püspök ezután meglátogatta a községi jegyzőt, bírót és az iskolaigazgatót, majd *Féger Oszkár* földbirtokoshoz, a templom kegyúrához ment, ahol a küldötségeket fogadta. Délből *Féger Oszkár* vendégszerető házában lakoma volt, amelyen *Glattfelder Gyula* püspökön kívül megjelentek: *Ferenczy Sándor* alispán, *Kasztory Mihály* földbirtokos, *Nagy Gyula* főszolgabíró, *Langer Nándor* jegyző és a kerületi papság. A lakoma folyamán a házigazda szép szavakban köszöntötte fel a megyés püspököt és az alispánt. A megyés püspök délután visszatért Temesvárra és holnap reggel Orczyfalvára utazik.

VÁROS ÉS MEGYE.

A Tököli-utca csatornázása. A gazdasági szék ma rendkívüli ülésben bontotta föl a Tököli-utca csatornázási munkáira beérkezett pályázatokat. *Scheiber Vilmos*, *Russi* és *Pelegriini*, *Nagy Adolf* és *Pepoli* és *Eberlein* a pályázók, akiknek ajánlatait kiadták átszámításra a számvevőségnek. Az ajánlatokat holnap tárgyalja a tanács.

A polgári leányiskola berendezése. A polgári leányiskola kibővített részének berendezésével a gazdasági szék a *Czeiler* és *Szathmáry* asztalosáru céget bizta meg.

MULATSÁGOK.

— **Két bál.** Az ujaradi alakulóban lévő Egyházi énekkar szeptember 21-én a *Martini-féle* uradalmi sörcsarnokban báró *Nopcsa Elek*né fővédnöksége alatt hangversenyt és táncmulatságot rendez. Kezdeté este 8 órakor. — Holnap, szombaton este a Központi-szállóban az aradi kisiparosok egyesülete mulatságot rendez.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Naptárhirdetőink szíves figyelmébe! Az Aradi Közlöny kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is, nagyszabású, diszesen illusztrált naptárt ad ki. Minthogy a naptár már nyomás alatt van, arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak jó elhelyezése érdekében — idejekorán hozzánk juttatni sziveskedjenek.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— — — — 151
Nyomda	— — — — 151

A FEHÉRNEMŰ TARTÓS HASZNÁLATA
kevesebbet árt annak, mint a rossz szappanok.
Ügyeljen, hogy fehéreneműt tényleg jó, enyhe
és tiszta szappannal mossa.

Sunlight Szappan

ilyen, nagyon előnyös, rendkívül kiadós és ezért a legolcsóbb.

Lever & Co., G.m.b.H., Wien III.

0001

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

Nem mulik el nap eső nélkül. Újlag hangsúlyozzuk a csapadéknak a mezőgazdasági állapotra való káros voltát.

A gabonaüzlet irányzata lanyhult.

Elkelt a mai piacon:

3000 mm. buza 19:00—21:00 minőség szerint.

Rozs 18:40

Zab 19:00—19:20

Tengeri (consum) 20:00

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 20

Készáru.

Amerika 1/2-el olcsóbb. Kínálat mérsékelt, vételkedv gyenge, 20 ezer mm. változatlan.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1913. októberi	11.05—11.06	11.04—11.05
Buza 1913. áprilisi	11.57—11.58	11.68—11.69
Rozs 1912. októberi	9.45—9.46	9.43—9.44
Tengeri 1912. szept.	9.59—9.60	9.60—9.61
Tengeri 1913. májusi	7.45—7.46	7.49—7.50
Zab 1912. októberi	10.07—10.08	10.09—10.10

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Szeptember 20. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	107—
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	86-60
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	—	—	—	75-40
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	—	—	—	87—
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	87—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	—	—	—	218—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	152—
Oszták járadék papírban	—	—	—	86-60
Oszták járadék ezüstben	—	—	—	89-80
Oszták járadék aranyban	—	—	—	111-90
Oszták koronajárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	86-60
1880. évi oszták államsorsjegy	—	—	—	155—
Oszták-magyar bankrészvény	—	—	—	21-35
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	837-50
Oszták hitelintézeti részvény	—	—	—	639—
Oszták-magy.-államvasuti részvény	—	—	—	700-50

20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	19-09
Német birodalmi márka	—	—	117-90
Londoni vista	—	—	241-50
Páris vista	—	—	95.87 ¹ / ₂
10 márkás arany	—	—	23.57

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. szeptember 20.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	—	—	10-00	10-05
76	—	—	10-05	10-10
77	—	—	10-10	10-15
78	—	—	10-20	10-25

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	9-80	9-90
Rozs	—	—	8-80	8-90
Arpa	—	—	8-90	9-00
Zab	—	—	9-15	9-20
Tengeri	—	—	10-00	10-05

Kőbányai sertés piac.

— Szeptember 20 —

Szeptember 18. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 166—168 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 168—172 fillér. Közép (páronként 240—280 kg.) 176—178 fillérig.

Sertéslétszám: 1912. évi szeptember hó 17. napján volt készlet 34806 drb. — 1912. szeptember hó 18-án felhajtott 110 drb. — 1912. szeptember 18-án elszállított 226 drb. — 1912. szeptember 19. napjára maradt készletben 34190 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Felolvas szerkesztő:

Bolgár Lajos.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombaton, 1912. szeptember 21-én

1. A mezőhegyesi királygyakorlatok. Ferenc Ferdinánd trónörökös. — Döntő ütközetek. — Az összes királyi hercegek. — Külföldi attasék. — 2. Oroszlánok a hajón. Dráma.

Előadások délután 6 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadásban katonazenekar játszik.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi szinapadj

Ma szombaton, 1912. szeptember 21-én:

1. Ismert rovarok. Természetutáni felvétel. — 2. Halálugrás. tragédia az artisták életéből. Dráma 3 felvonásban. — 3. Duczi bácsi bűnös. Kacagató amerikai vígjáték.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatódóan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zene kar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Értesítés!

Ábrahám Emánuel Solymosbuczai lakostól az üzletét átvettem, hitelezői nyolc napon belül nálam jelentkezzenek.

5965

Bánóczky János.

Iskolakönyveket

a legújabb kiadásokat, úgy helyben mind vidékre gyorsan szállítja, hitelképeseknek részletfizetésre is a 25 év óta fennálló

5751

Ingusz I. és Fia könyvkereskedés

Weitzer János-utca, a polgári fiúiskola mellett.

Telefon 517.

Telefon 517.

CIPŐKET

legolcsóbban csak is

Iványi Menyhért

cégnél a Forray-utcában kaphat

Eredeti angol férfi barna vagy fekete

GYUKITS-kalap :: nálam csak ::

K. 13.—

K. 10.—

5491

Telefon **335.** Cipőim kényelmesek mivel azokat **335.** Telefon

Kutányi J., Arad,
 Vörösmarty-u. 1. sz. veszem.

2041—V.

Amerikai és angol
Vadász czipő
különlegességek
már megérkeztek!!
Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK.

Hegységárban. 1900

K 16-50 és K 20-50 árban

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NAL

Arad—Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul.

Férfi szövet maradékok

fiuk részére egész öltönyre, felöltő, téli kabát és egyes nadrágokra míg a készlet tart nagyon 5701

olcsó árban

árusítatnak

Leichner és Fleischer

Kizárólagos posztógyári raktár
Arad, Szabadság-tér 17. sz.

Képviselők,

kik minden vidéken vendéglősöket látogatnak, magas jutalék mellett kerestetnek, hogy egy elsőrendű gyári cikket, amelyből nagy a szükséglet, zsebmintát vagy fényképet magával vigyen. Ajánlatok „Dauernde Vertretung“ Hauptpostlagernd Klagenfurt intézendők. 6812

Ügyes

géplakatosok és vasöntők állandó foglalkozást nyernek 5960

Wagner Sam.

gazdasági gépgyárban Nagyszében, Hauptplatz 1.

Van szerencsém a helybeli és vidéki hölgyközönség figyelmét Fábian-utca 11. sz. a. levő női divattermemre felhívni. 5583

Ugyanott tanulóélanok felvétetnek.

Kiváló tisztelettel:
T. TARNÓCZY BLANKA.

Butorkiárusítás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy előrehaladott korom miatt a butorkészítéssel felhagytam és hogy készletben levő gyönyörű butoraimat a **beszerzési áron alul is**

végkiárusítom.

Kérve kérem a n. é. közönséget, hogy butorszükségletét nálam beszerezni sziveskedjen.

Varga József

ARAD, Kápolna-utca 6/b. szám. 5889

Alkalmi vétel!

Üzletemből visszamaradt nagyobb mennyiségű finom kész öltönyök, angol és francia szövetek, nemkülönben egy nagy szabóasztal, nagy tűkör és több szabóolló jutányos áron eladó. 5721

Tisztelettel

inokai Tóth Lajosné

Arad, Wesselényi-utca 26. sz. a.

21804—1912.

Hirdetmény.

A 10347—1912. elnöki számú rendelet szerint a m. kir. honvédelmi miniszter ur a cs. és kir. hadügyminiszter urral egyetértéssel megengedte, hogy azok az egyévi tényleges szolgálat kedvezményét elnyerni óhajtó egyének, akik az új véderő törvény 21. §-ának 1. pontja harmadik bekezdésében megállapított feltételnek nem felelnek meg, azonban az állandó tartózkodási helyük járási tisztviselője által kiállított bizonyítvánnyal igazolják, hogy az új véderő törvény életbelépése előtt az egyévi önkéntesi képesítő vizsgára előkészültek, az egyévi önkéntesi szolgálathoz megkívánt tudományos képzettségnek igazolhatása céljából vizsgára bocsájtassanak. Erre a vizsgára nem bocsájtathók azok a folyamodók, akik 1912. évi december hó 31-ig, életüknek 17. évét még be nem töltik, valamint azok, akik folyó évben érték el az állításköteles kort és a vizsga letétele iránt csak most folyamodnak. A képesítő vizsga az új védtörvényi utasítás 85. és 86. §§-ainak rendelkezései értelmében, valamely közöshadseregbeli gyalogsági hadapródiskolánál, az 1912. évi szeptemberi vagy decemberi vizsgálati határidőben teendő le, ezen felül a vizsga még október hóban (kezdeté 14-én) is lehető. A vizsga ismétlése nem engedtetik meg. A keresztlevelemmel vagy születési bizonyítvánnyal, továbbá az új védtörvény utasítás I. része 85. §-ához kiadott 19. minta szerinti személyazonossági bizonyítvánnyal s végül a járási tisztviselő által kiállított fent említett igazolvánnyal felszerelt folyamodványt, azoknak a folyamodóknak, akik az 1912. évi szeptember 21-én kívánják a vizsgát letenni, legkésőbb 1912. évi szeptember hó 12-én azoknak pedig, akik az októberi vagy decemberi határidőben kívánják a vizsgát letenni, legkésőbb 1912. évi szeptember hó 25-én, illetőleg november hó 16-án az állandó tartózkodási helyüknek megfelelő hadtestparancsnokságnál kell benyújtaniok.

A vizsga bizottság határozata ellen a védtörvényi utasítás I. része 1. füzete 85. § a 9. pontjának utolsó bekezdése értelmében folyamodásnak helye nincs. Az új véderő törvény életbe lépte előtt a vizsga megismétlésére adott engedélyt ez a rendelet nem érinti.

Arad, 1912. évi szeptember hó 13-án.

A városi tanács.

Legolcsóbb és legjobb cipő beszerzési forrás Aradon, Boros Béni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom saját készítményű kész

férfi-, női- és gyermek-cipő

raktáramat, hol állandóan dus választékot tartok mindennemű legdivatosabb és legtartósabb cipőkből legolcsóbb árakban. Megrendelések gyorsan és pontosan elkészíttetnek. 5041

Teljes tisztelettel

Czernóczky Imre,

uri- és női cipész.

643—1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város vasanyag szükségletének szállítására folyó év szeptember hó 30-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: Árjegyzék szerint. Bánatpénzül letendő 200 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csakis írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1912. évi. szeptember hó 16-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Aradi Nyomda

Részvénytársaság

készít

névjegyet

elefántcsontpapíron

= nyomva =

divatos kivitelben.

Budapesti Csipkeáruház Andrássy-tér 20. sz.

UTALVÁNY.

Ezen szelvény bemutatója ujonnan érkezett őszi és téli ujdonságaink bevásárlásánál szolid szabott árainkból 5 százalék engedményben részesül.

Fischer Eliz-palota.

Csipkék, szalagok, bársonyok, ruhadiszek. Selymek harisnyák. Keztyük és összes szabókellékek.

Ezen rovatban minden szó egy-egy betűvel kerül a 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József főh. ut. 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések betétek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg ellen — a városi levelezőhelyeken. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Leveleket megküldés előtt a felvett leveleket kivéve felvilágosítással szolgálat a kiadóhivatal, ez esetben válaszbélyeg esatámó. Az apróhirdetések díja a szöveg száma szerint számíthat: Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a köziratban a felhívással jelölendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kívánatra díjtalanul megszerkeszti. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelige alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettek semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül elmozdítottjuk el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Temevár.

Ha már személyesen nem is beszélhetünk, kérlek azonnal írd megadról, mert levelel nyugtalanná tett. Milliósor csokol Palkód. 5959

Női kezok

ápolására legjobb a Vojtek és Weiss készítménye. III-711

OKTATÁS.

Zongorát és gyorsírást

tanítok biztos eredménnyel, legújabb tanirányzatban, utóbbit 30 leckeóra alatt. Beiratás délelőtt Batthyányi-utca 17., délután Demeter utca 111/a. 5881

Ha hull a haja,

használd magyar haj-perollint Vojtek és Weiszól. III-711

ALKALMAZÁST KERES.

Irodista

gyakorlattal, érettségizett, magyar-német levelezői vagy egyéb irodai alkalmazást keres. Cím: Molnár László, Edelspacher-utca 6. 5958

ALKALMAZÁST NYER.

Gyermektelen

házaspárhoz a vidékre kerestetik egy minden eséléd jó fizetéssel. Cím a kiadóban.

Házvezetőnő

kí a háztartás minden ágában jár-tas, kerestetik pusztára nőtlen gazdászhoz. Fizetés megbeszélés szerint. Jelentkezni lehet Mikos Kelemen-u. 9. Feketéknél. 5940

Bejárónő

kerestetik azonnalra helyben uriházhoz. Értekezhetni József főherceg-ut 10. szám, II. em. 7. ajtó. 5958

KIADÓ LAKÁS.

November 1-től

a Perényi-utcában új házban 4 esetleg 5 szobás lakás kiadó. Bővebbet Gróf Könyvessegg Fidelel, Perényi-u. 6. 5655

Eötvös-utca 17. sz.

I. emeleti 4 szobás lakás kiadó, irodának is alkalmas. 5843

A város közepén

elegánsan berendezett utcai butorozott szoba kiadó. Cím a kiadóban.

Két csinosan butorozott

s egymásba nyíló utcai szoba egy vagy két ur embernek kiadó. Szent Péter-tér 9. 5842

Kétszobás lakásból

álló még új magánház, szép udvar és kerttel, kisebb hivatalnok részére november 1-re kiadó. Bővebbet Lipót utca 3. sz. 5957

Egy 6, vagy egy 3 szobából

álló lakás azonnal, esetleg november 1-re kiadó. Értekezhetni lehet Daák Ferenc-u. 36., a házmesternél. 5954

A poloska

teljes kiirtása csupán Vojtek és Weisz biztos szereivel érhető el. III-711

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladók:

egy női bicikli, villany szelelő-motor, mészáros-és homokhordó-kocsi, zsirtartányok, vasúst, vas kimenékek, sparherd, mérlegek, csiszoló és kártoló gépek, fa- és vasbutorok, sodronybetét és matracok, pénzszekrények, gyermekkocsik, gyermekágyak Garai vasbutor-üzletben, Karolina-utca sarkán. 5809

Iskolakönyvek,

papír és írószerek legelőnyösebben szerezhetők be Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. 5311

Egy fűszerüzlet-

berendezést megvételre keresek. Ungár Jenő Petőfi utca. 5966

Rum compositio

jó házi rum előállítása Vojtek és Weisznál. III-711

Glaley Centenar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és szagtalan, egyben melegen tartható a gyermek részére a tej vagy tea. Kapható Aradon, Éles Armin, Fejér Gyula, Török Andor és Társas, Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dürr Gusztáv cégeknél. Battonya: Geller Samu, Pécska: Luszitig Ernő 5041

Tankönyvek,

a tantestületek által előírt író- és rajzszerek legelőnyösebben szerezhetők be „Minerva“ könyvkereskedésben Arad, Dobó-utca 1. (a Ferenc-téri polgári fiúiskola mellett.) 5311

KÜLÖNFÉLE.

Szép, tágas, portálós

füllehelyiség és egy 3 szobás, előszoba, fürdőszobás ur lakás november hó 1-ére kiadó. Bővebbet Daák Ferenc-utca 39. 5571

Fűtési idején közeledtével

a Herkules fűrészfűtő vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagyközönségnek I. rendű aprított tűzfűtőt 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugyszintén egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük- és gyertyánfűtőt kártelesen kivüli legolcsóbb árban befutárova fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészgépeink is hához rendelkezhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Ha nem jól eszik

a hisója, adjon neki Vojtek és Weisz hírneves állat tápporából. III-711

Taxameteros

Bér-autok

Telefonszám 816

2881

Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Daák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház-

ból arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tökölly-ter 1. sz.

685—1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Gáj-külváros egyes utcáinak kavics homokkal való fedése iránt folyó év szeptember hó 23-án délelőtt 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 3000 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási-ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csakis írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1912. évi szeptember hó 16-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron eladó.